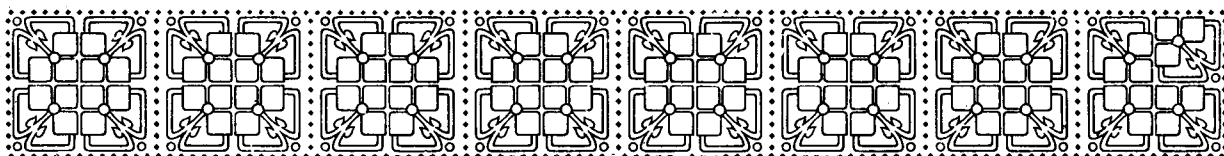

B)

ÜGYIRATOK ÉS BIZONYÍTÉKOK.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a) SZÁMVIZSGÁLÓ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Alólirottak az E. M. K. E. mult 1912. évi december hó 31-ről szóló zárszámadásait és vagyonmérlegét a pénztári kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, az igazoló adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, ugy e tiszteletteljes jelentésünkben is elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazság-hűnek és a könyvvezetés szabályaival megegyezőnek találtuk. A leltárban kimutatott vagyont és értékeket részletesen számbavettük és mindent hiány nélkül megtaláltunk.

Annak elbírálásánál, hogy az egyesület kamat és más címeken befolyt bevételeiből, melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott szegélyekre s melyek tökécsítendők okvetlenül: a könyvvezetés számára az Igazgató-választmány ide csatolt *Utasítása* szolgált zsinórmértékül és alólirottak is ezt az utasítást tartották szem előtt.

A mult év április hó 12-iki Igazgató-választmányi ülésben elfogadott ama javaslatunk, hogy a takarékbetétek a megállapított elvek szerint arányosan helyeztessenek el és illetve, hogy értékpapírok vásároltassanak, — végrehajtatott.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt Közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk

Kolozsvár, 1913. május hó 27-én.

alázatos szolgái:

Br. BÁNYFY ERNŐ s. k. GYÁRFÁS BENEDEK s. k. Dr. SÁRKÁNY LAJOS s. k.

az 1912. évi nov. hó 17-én tartott közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.

UTASÍTÁS A KÖNYVVEZETÉS SZÁMÁRA.

A folyó évi március hó 12-iki igazgató-választmányi ülés elé terjesztett adatok alapján, a kamatjövedelem és másnemű bevételek felhasználására és a tőkésítésre nézve, a Közgyűlések határozatai értelmében utasítjuk a pénztári hivatalt, hogy az 1912. évi december hó 31-iki zárlat elkészítésénél a következőképen járjon el:

I. Bevételek.

1. Az algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke alapítás, alapítványi birtok 1912. évi jövedelme és kiadása külön tételként átmenetileg kiténtetendő.
2. a) az örökös és alapító tagsági díjak,
b) A szamosfalvi, magyarsolymosi és farnosi iskolaépítési kölcsönök és
c) a tőzsdei értékpapírok kisorsolási különbözete, — a tőke-alaphoz csatolandók, továbbá
d) a Negyedszázados történet eladási összege a Rezső trónörökös Ő Fensége templomépítő-alap javára, ez alap bevételével együtt, tőkésítendő.
3. A rendes és pártoló tagsági díjakból,
vegyes adományokból,
nyomtatványok eladásából,
persélyes gyűjtésből,
az Emke iparcikkek jutalékaiból,
a takarékbetéti és alapítványi kamatokból,
értékpapírkamatokból,
magánkötvények kamataiból,
az özv. Mohay Károlyné — és özv. Tappenburg Károlyné-féle ingatlanok jövedelméből,
a szászvárosi bérház jövedelméből,
az iskolák szervezésére és segítő akcióra, valamint néhai József főherceg emlékére az Erdélyi Tanító egyesületek Szövetsége kolozsvári Leány-otthonánál tett alapítvány fedezetére és a József főherceg Ő Fensége nevére kiosztott néptanítói jutalmakra az 1911. évről áthozott összegből,
a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter által népkönyvtárak szervezésére és kiegészítésére folyósított adományból
és végül az átmenetileg bevételezett folyó segélyekből.

II. Fedezze a kiadásokat és pedig:

1. Az 1912. évi szabályszerű segélyeket, iskolaépítési összegeket, alapítványokat, kezelési és a közgyűlési és igazgató választmányi határozatok alapján folyósított egyéb kiadásokat.
2. Az Emke iskolák és óvók fennálló befektetési tőkéiből 5 százalék törlesztő részlet, az irodai felszerelések 10 százalék kopásdíja és a Kolozsvári Iparosok Hitelszövetkezete (felszámolás alatt) betéthátralékának leírását.
3. Csatoljon továbbá: a Diódváraljai dr. Miksa György jogtudor és Miksa Zsuzsanna alapítványához 4 $\frac{1}{2}$ százalékos kamata $\frac{1}{3}$ részben 3109 K 47 f-t; a Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alaphoz 5 százalékban 2474 K 25 f-t; a Kovács Sándor-alaphoz 5 százalékos kamata $\frac{1}{4}$ részében 1749 K 03 f-t; a II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona emlékalaphoz 4 és $\frac{1}{2}$ százalékában 782 K 50 f-t; a szászvárosi bérház befektetési tőkéjének XII-ik 1 százalékos törlesztő hányadában 414 K 25 f-t és végül a Rezső trónörökös Ő fensége templomépítő-alaphoz az 1912. évi 5705 K 49 f maradványt.

Kolozsvár, 1913. március hó 12-én.

Gr. BÉLDI ÁKOS s. k.
v. b. t. t., elnök.

SÁNDOR JÓZSEF s. k.
udv. tanácsos, tiszteleti alelnök-főtktár.

F. K.				
182.		Algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székesföldműves iskola, Emke alapítás, alapítványi birtok f. évi kiadásai.....		63660
77 II.		Iskolák építésére	50500	—
237 II.		Segélyezések (Emke-tanítók fizetése és járadékok stb. 20.263.74	32941	36
192 II.		(Egyszermindenkorra szólólag..... 12.677.62		
11 III.		József főherceg Ő-Fensége nevére kiosztott erdélyrészi néptanítói jutalmak.....	10000	—
9 III.		Néh. József főherceg emlékére az Erd. Tanító Egyesületek Szövetsége által fenntartott Tanítók Leány-otthonának tett alapítvány	9500	—
213 II.		Népkönyvtári célokra	8931	07
183 II.		Rezső trónörökös Ő-Fensége templomépítő alapból adott segélyek	1137	—
177 II.		Felnöttek oktatására.....	1378	83
213 II.		Kegyadományok	503	10
209 II.		Daloskörü célokra	98	08
198 II.		Miksa Zsuzsanna sírja méltó emlékművel megjelölésének költség többlete	1177	36
247 II.		Miksa Zsuzsanna hagyatéka Szöts Mária részére	4000	—
7 III.		„Az Emke-negyedszázados örömnepének s kapcsolatos kolozsvári Orsz. Közműv. Tanács kongresszusának leírása“ cz. kiadványért		4768 62
173		Közgyűlési kiadások: Évi-jelentésért stb.....	899	20
209.		Emke nagyjai arcképeinek megfestéséért.....	758	—
208 II.		Igazgató-választmány által folyósított kiadások	1441	99
161 II.		Fiók-választmányok 25%-os kezelési költség kiadásai	295	40
10 II.		Ügyvédi, közjegyzői kiadások stb.	36	25
232 II.		Tiszti fizetések, lakbérek, díjnokok és szolga illetményei:		
”		a) T. alelnök—főtthár	7383	31
”		b) Kezelő hivatalnokok	10491	50
”		c) Lakbérek	6410	—
8 III.		Díjnokok és rendkívüli munkaerők	2620	—
232 II.		Szolga fizetése, lakbére, ruhailletménye és adója	1158	10
238 II.		Egyesületi helyiség lakbére	1595	—
”		” ” fűtése, világítása és vegyeskiadások 1229.26	2824	26
235 II.		Nyomatványok, papirkereskedői szerek és anyagok, könyvkötői munkák és az Emke-értesítő nyomtatási költségei	1453	97
1 III.		Posta-portó, telefon, és sürgöny kiadások	618	90
71 II.		Emke iparcikkék gyárvizsgálataért kiszállási költségek.....	74	—
80.		Ujabb taggyűjtés költségei		4971 13
249 II.		Illeték egyenérték és adók	584	09
160 II.		Szászvárosi bérház fenntartási kiadásai, adók stb.	462	01
181 II.		Birtokkezeléssel felmerült költségek	445	96
210 II.		Balogh János-féle tövisi ingatlanokból kisajátított terület megváltási árának kamata a haszonélvező özvegynek	91	40
”		Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók után adók stb... ..	9	08
199		Balázsfalvi Emke-óvó után	798	10
230		Besztercei „ „	444	68
231		Aranykúti „ „	322	78
234		Kissebesi „ „	285	46
235		Magyarókeréki „ „	245	56
130		Magyarzsombori „ „	150	23
232		Vámosudvarhelyi „ „	131	77
233				2378 58
146 II.		Felszerelések és az Emke-lobogó értékeiből 10% leírás		545 31
91 II.		Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete (felsz. alatt) betét hátralékának leírása		8807 68
63 II.		„Tőke-alaphoz“	60607	
196 II.		„Diódváraíjai Dr. Miksa György jogtudor és Miksa Zsuzsanna alapítvány“-ához 4 ¹ / ₂ % 1/3-ad rész	3109	47
”		„Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alap“-hoz 5%	2474	25
200 II.		„Kovács Sándor mérnök Nagyenyed alapítvány“-ához 5% ⁰¹ / ₁₂ ar.	1749	03
147 II.		„II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona emlékalap“-hoz 4 ¹ / ₂ %	782	50
129 II.		„Szászvárosi bérház 10%-os törlesztési alap“-XII-ik részlete	414	25
135 II.		„Rezső trónörökös Ő Fensége templomépítő alap“ növelésére { folyó évi bevétel..... 889.58		
176 II.		{ díjazmú eladás	54	—
		{ folyó évi maradvány..... 5705.49	6649	02
				75785 52
				318.924 66

MERZA LAJOS s. k.

kir. tan., főpénztáros.

Jelen eredmény-számlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel,

Br. BÁNFFY ERNŐ s. k.

számviszsgáló bizottsági elnök.

Kolozsvár, 1912.

SZEKULA

el-

Kolozsvár, 1913.

GYÁRFÁS

szám-

F. K.					
181.	Algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás, alapítványi birtok f. évi jövedelme			63660	
178 II.	Örökös tagsági díj	1200	—		
195 II.	Alapító " "	13434	55		
2 III.	Szamosfalvi (Kolozs vm.) áll. iskola építési törl. kölcsön	18000	—		
10 III.	Magyarsolymosi (Alsó-Fehér vm.) " " "	16000	—		
3 III.	Farnosi (Kolozs vm.) ref. " " "	10000	—		
248 II.	Tőzsdei értékpapír kisorsolási különbözet, mint nyereség	1972	45	60607	
205 II.	Rezső trónörökös Ö-Fensége templomépitő alap f. évi bevétele	889	53		
234 II.	„Az Emke megalapítása és negyedszázados működése“ című díszmű eladásából	54	—	94353	
189 II.	Rendes tagsági díjak) 6 éves ciklusra	2160	—		
229 II.	„ 10 éves „	4543	—		
211 II.	Pártoló tagsági díjak	164	—		
182 II.	Vegyes adományok	434	72		
193.	Nyomatványok stb. eladás	67	60		
67 II.	Perselyes gyűjtés	6	99	737631	
170 II.	Emke-iparcikkek után jutalékokból	Emke-gyújtó 5% és melléktermények 2%-a	4805	53	
239 II.		Emke-rizskeményítő 2%-a	1336	—	
49 II.		Emke-padló és parkett fényező máz 5%-a	675	—	
25 II.		Emke-pamut vászon 1%-a	204	12	
233 II.		Emke-gyertya és szappan 1%-a	80	05	
24 II.		Emke-szivarkahüvely és papír 2%-a	11	94	
42 II.	Emke-ténta 5%-és pecsétviasz 3%-a	9	80	712244	
203 II.	Kamatok, pénzüintézeti betétek és alapító tagságok után.....	67013	77		
204 II.	Értékpapír-kamatok 1912. évben	35.781	51		
„	„ „ 1912. decz. 31-ig esedékessé vált szelvények értéke	17.906	18		
191 II.	Magánkötvény-kamatok	53687	69		
185 II.	Özv. Mohay Károlyné-féle magyarkályáni ingatlan haszonbér részlete	6287	57		
69 II.	Özv. Mohay Károlyné-féle magyarkályáni birtokból faértékesítésért	4225	36		
215 II.	Szászvárosi bérház jövedelme	700	—		
6 III.	Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók haszonbére	2079	71		
243 II.	Iskolák szervezésére és segítő akcióra 1911. évi áthozat fedezete	170	—	13416410	
241 II.	Néh. József főherceg emlékére az Erdélyrészi Tanító Egyesületek Szövetsége Leány-otthonánál tett alapítvány fedezete	20000	—		
„	József főherceg Ö-Fensége nevére kiosztandó erdélyrészi néptanítói jutalmak fedezete	9500	—		
242 II.	József főherceg Ö-Fensége nevére kiosztandó erdélyrészi néptanítói jutalmak fedezete	10000	—		
212	Vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter adománya népkönyvtárak szervezése és kiegészítésére	5000	—		
144 II.	Átmeneti folyó segélyek	551	28	4505128	
				318.92466	

december hó 31-én.

ÁKOS s. k.

lenő.

valamint a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek és egytűhangzóknak találtuk.

május hó 27-én.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.

főkönyvvezető.

F. K.				
83/II.	Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank r. t.	120000		
103/II.	Kolozsvári kereskedelmi bank r. t.	114771	92	
90/II.	Erdélyi bank és takarékpénztár r. t.	100000		
220/II.	Magyar leszámítoló és pénzváltó bank erdélyrészi f. o.	90783	02	
102/II.	Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r. t.	70000		
30/II.	Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank r. t.	53631	24	
155/II.	Kolozsvári közhasznú takarékpénztár r. t.	50000		
128/II.	Kolozsvármegyei takarékpénztár r. t.	40000		
137/II.	Kereskedelmi Hitelintézet r. t.	30000		
188/II.	Kolozsvári Gazdák Hitelszövetkezete	30000		
55/II.	Kolozsvári m. és középtizedi Hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja	20000		
127/II.	" Hidelve kétvízközi " " " " "	20000		
141/II.	" Monostori " " " " "	5000		744186 18
35/II.	Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r. t.	100000		
159/II.	Tordai egyesült és kisegítő takarékpénztár r. t.	100000		
126/II.	Torda-aranyos vmegyei takarékpénztár r. t.	100000		
156/II.	Mócsvidéki takarékpénztár r. t.	50000		
214/II.	Medgyesi általános takarékpénztár r. t.	40000		
84/II.	Balászfalvi takarékpénztár r. t.	40000		
141.	Kisküküllő vármegyei takarékpénztár és hitelbank r. t.	15000		
219/II.	Zalatnai takarékpénztár r. t.	10000		
43/II.	Dévai " "	9254	66	
138/II.	Szászvárosi " "	7291	12	471545 78
246/II.	Tőzsdei értékpapírok	1,290543	70	
204/II.	Értékpapír kamat (1912. dec. 31-ig esedékes szelvények értékeért)	17906	18	
221.	Magán értékpapírok	2050		1,310499 88
167/II.	Ördögkúti áll. iskola építési kölcsönért	30000		
168/III.	Uzdiszentpéteri " " " "	24000		
4/III.	Szamosfalvi " " " "	18000		
12/III.	Magyaroslymosi " " " "	15740		
122/II.	Vajdakamarási " " " "	15600		
193/II.	Zsoboki ref. " " " "	14693	26	
180/II.	Arany-gyertyánosi áll. " " " "	12695	88	
163/II.	Vistai " " " " "	11490	74	
108/II.	Ozdi " " " " "	10954	25	
123/II.	Visai " " " " "	10440		
5/III.	Farnosi ref. " " " "	10000		
218/II.	Birtini áll. " " " "	5821	02	
86/II.	Magyarlétai " " " " "	4692	68	
107/II.	Gyergyóbékási " " " " "	3300		
187/II.	Radnóti ref. " " " "	1840		189267 83
149/II.	Kolozsvári róm. kath. Egyházközség	78827	30	
104/II.	" neolog izr. hitközség	3000		
13/III.	Algyógyi alapítványi birtok céljaira kölcsön befektetésekre	7492	08	
87/II.	Józseffalvi takarékpénztár és hitelszövetkezet	6000		95319 38
142.	Ingatlanok { Szászvárosi bérház	41425	71	
230.		Balászfalvi Emke-óvó	15164	03
231.		Besztercei " "	8449	25
234.		Aranykúti " iskola	6132	96
235.		Kissebesi " "	5423	92
130.		Magyarókeréki " "	4665	79
232.		Magyarzsombori " "	2854	51
233.		Vámosudvarhelyi " "	2503	70
16/II.	Özv. Mohay Károlyné-féle magyarkályáni birtok	102930	08	
152.	Balogh János-féle tövisi birtok	20000		
147.	Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók	1009	10	210559 05
118.	Algyógyi { Ingatlanok értéke	592186	89	
119.	birtok { Ingatlanok (felkelhetőségek értéke)	23002	90	615189 79
146/II.	Felszerelések és az { nyers mérleg szerint	5453	16	
"	Emke-lobogó értékei { 10 % leírásáért	545	31	4907 85
240/II.	Előlegek			1566 78
226.	M. kir. postatakarékpénztár			200
206/II.	Pénztár-készlet			40743 17
148/II.	Tagsági { Örökös tagoknál	348	32	
236/I.	kötelezettségek. Alapító "	25157	90	25606 22
				3,709.591 91

Megjegyzés. A Bicskey Kálmán, Iozsádi Gállffy Ernő, Görgey István, Lukács József, Knapp József, Lajosné-Kémeri Eszter, Gróf Tholdy Amália, Tóth Dezső, Özv. Tóth Zsigmondné-Nagy Zsuzsánna, nak. — Ugyszintén nyilvántartatik az államosítandó Emke-iskolák és óvók letörlesztett számlák címen kb. 30.000 K kétes követelés.

Kolozsvár, 1913.

MERZA LAJOS s. k.

kir. tan. főpénztáros,

SZEKULA

el-

Jelen mérleg-számlát megvizsgáltuk egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel,

Kolozsvár, 1913.

Br. BÁNFFY ERNŐ s. k.

számvizsgáló biz. elnök.

GYÁRFÁS

szám-

december hó 31-én.

KÖVETEL.

F. K.				
116	„Kun Kocsárd gróf ingatlan alapítványa“	591562	29	
117	„Kun Kocsárd gróf ingó (felkelhetőségek) alapítványa“	23002	90	614565 19
196/II.	„Diódváraljai Dr. Miksa György jogtudor és Miksa Zzuzsanna alapítványa“			210408 37
101/II.	„Dr. Miksa György jogtudor emlékalapítványa“			12000 -
147/II.	„Kovács Sándor mérnök, Nagyenyed alapítványa“			141671 92
15/II.	„Márosgezei özv. Mohay Károlyné sz. kőröspataki Antal Mária hagyatéka“			100000 -
22/II.	„Márosgezei özv. Mohay Károlyné sz. kőröspataki Antal Mária hagyatéka a székelykövesdi néptanító részére“			600 -
90.	„Szentistváni Nemes János alapítványa“			4048 64
40/II.	„Nagy István brassói Emke-óvó alapítványa“			4000 -
162.	„Veress Ferencz 1848—49-beli honvéd tüzmaster alapítványa“			1170 -
41/II.	„Bethlen András gróf brassói Emke-óvó alapítványa“			1000 -
63/II.	„Tőke“			225f037 51
219.	„I. Ferencz József Ő-felsege népiskolai alapítvány“			50000 -
236.	„Erzsébet királynő Ő-Felsege kisedóvó alapítvány“			50000 -
176/II.	„Rezső trónörökös Ő-Fensege templomépítő-alap“			40062 13
200/II.	„Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alap“			51959 38
161.	„Kossuth Lajos- alap“			21487 74
220.	„Bethlen Gábor gróf emlékalapítvány“			20000 -
129/II.	„II. Rákoczi Ferencz és Zrinyi Ilona emlékalap“			18171 64
225/II.	„Dr. Csernátoni Gyula emlékalapítvány“			5000 -
226/II.	„Sirgondozó-alap“			20000 -
135/II.	„Szászvárosi bérház 1 0/0-os törlesztési alap“			5303 17
83.	Letét			61500 -
178/II.	Örökös tagsági			348 32
195/II.	Alapító „			25257 90
				3,709.591 91

Dr. Papp József Szeghalom, Peregriny Sándorné, Dr. Pongrácz Gyula, Reményi Antal, Sárközy Ágnes, Takács Valitsek Mátyás és özv. Wurzinger Józsefné-féle hagyatékok a további utasításig érték nélkül nyilvántartat- jelenleg 57.320 K 04 f már leírt tőkebefektetési összeg és a rendes s pártoló tagsági kötelezettségek végösszegében

december hó 31-én.

ÁKOS s. k.

lenőr.

valamint a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknak és egybehangzóknak találtuk.

május hó 27-én.

BENEDEK s. k.

vizsgáló.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.

főkönyvvezető.

Dr. SÁRKÁNY LAJOS s. k.

számvizsgáló.

d) Költségvetés 1913. január 1-én meglevő készpénz vagyon (alaptőke, algyógyi BEVÁRANDÓ.

1	<i>Algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás, alapítványi birtok nyers jövedelme: a birtok igazgatósága által előirányozva</i>		56000	—
2	<i>Pénzintézeti betétek: Helyi és vidéki pénzintézeteknél elhelyezett 1,215.731 korona 96 fillér után előirányzott százalékok</i>		60786	60
3	<i>Tőzsdei és magán értékpapírok után: esedékes szelvények értéke</i>		59435	50
4	<i>Megtérülendő magán kötvény kölcsönök után előirányzott százalékok</i>		7813	04
5	<i>Felhasználható bevételek: az 1906 évi jun. 5-én Kolozsvárt tartott közgyűlés 5. jzkvi sz. határozata alapján: Rendes és pártoló tagsági díjak, adományok, perselygyűjtés stb. összegéből. Emke iparcikkek után jutalékokból</i>	7000 8000	15000	—
6	<i>Átmeneti és külső bevételek: Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter adománya népkönyvtárak céljaira Erdélyi ref. egyházkerülettől a magyarzsombori Emkeiskola számára Kissebesi Emke-tanító fizetés pótlására Magyarzsombori áll. elemi leányiskoláért a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztertől Péter Eszter-féle 4000 K-s alap ^{2/5} rész 1912. évi ^{0/10}-a</i>	5000 208 48 200 180 62 80	5651	28
7	<i>Vegyes bevételek: Szászvárosi bérház hasznobérlőjéből Özv. Mohay Károlyné-féle magyarkályáni ingatlan hasznobérlőből Özv. Tappenburg Károlyné-féle kolozsvári ingatlan bérösszegéből</i>	2200 4275 170	6645	—
8	<i>Befektetésben levő tőke: Balázsfalvi . . . Emke-óvó 15.164·03 K Beszterczei . . . „ „ 8.449·25 K Aranykúti . . . „ isk. 6.132·96 K Kissebesi „ „ 5.423·92 K Magyarókeréki „ „ 4.665·79 K Magyarzsombori „ „ 2.854·51 K Vámosudvarhelyi „ „ 2.503·70 K</i>	758 20 422 46 306 64 271 19 233 28 142 72 125 18	2259	67
9	<i>Interkaláris és időközi tőkenövekvés kamatok összegében</i>		3500	—
			217,091	09

Kolozsvár, 1913.

MERZA LAJOS s. k.,
kie. tan., főpénztáros.

SZEKULA
el.

Megállapítva az Igazgató-választmány 1913. április

Gróf BÉLDI ÁKOS s. k.,
v. b. t. t., elnök.

birtok stb.) jövedelme alapján, a felhasználható bevételek előirányzatával.

KIADANDÓ.

		Rendkívüli	Rendes	Összesen
1	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás, fenntartási költsége a f. 1913. évre		56000	56000 —
2	Emke-népiskolákra	1688 —	9223 01	10911 01
3	Emke-óvódákra	1660 83	6270 66	7931 49
4	Emke-népiskolák és óvók vegyes kiadásai		2659 67	2659 67
5	Gyermekmenedékhelyekre		1000 —	1000 —
6	Jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyekre	9020 —	761 30	9781 30
7	Iskolai-segélyekre külső bevételek után		400 —	400 —
8	Kovács Sándor-féle székely-alap kamatából	5312 70	1770 89	7083 59
9	Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra		1210 —	1210 —
10	Rezső trónörökös Ő Fensége templom-építő alap kamatából		2003 10	2003 10
11	Népkönyvtárakra és könyvszekrényekre		7000 —	7000 —
12	Daloskőri jutalmakra		1000 —	1000 —
13	Sirgondozó-alap kegyeleti kiadására		900 —	900 —
14	Rendelkezési alap kiadásaira	2597 96	—	2597 96
15	Kulturális alap növelésére		3973 82	3973 82
16	Hegyi Mihályné hagyatékából ¹ / ₃ -ad visszatérítés	1662 04		1662 04
17	Ujabb taggyűjtés költségeire	800 —		800 —
18	Ipari akcióra		3000 —	3000 —
19	Vegyes intézkedésekre		3530 55	3530 55
20	Ingatlanok fenntartása, adói stb.		647 24	647 24
21	Háztörlesztési hányad alaptőke helyreállítására		414 25	414 25
22	Szászvárosi bérház fenntartási költsége és adója		600 —	600 —
23	Dologi kiadások		10300 —	10300 —
24	Ügyvezetés		7200 —	7200 —
25	Kezelő hivatalnokok fizetési	3000 —	10200 —	13200 —
26	Egyesületi szolgálta		1200 —	1200 —
27	Rendelkezésre áll év végéig iskolaépítő akcióra és egyéb segélyekre	60085 07		60085 07
		85.826 60	131.264 49	217.091 09

február hó 20-án.

ÁKOS s. k.,
lenőr.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.,
főkönyveztető.

hó 12-én tartott ülésében 4/c. jzkvi szám alatt.

SÁNDOR JÓZSEF s. k.,
udv. tanácsos, t. alelnök-főtákar.

Részletezés az 1913. évi költségvetéshez.

I. Emke-szakiskolára.

1. Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás, fenntartási költségei a folyó évre

56000. —

II. Emke-népiskolákra.

a) Rendes járadékok.

	Korona	
1. Aranykúti Emke-iskola 6132 K 96 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	306 ⁰ / ₆₄	
" " " tanító nyugdíj illetéke	24 ⁰ / _—	
2. Kissebesi Emke-iskola 5423 K 92 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	271 ⁰ / ₁₉	
" " " tanító fizetése	800 ⁰ / _—	
" " " V. éves pótléka	400 ⁰ / _—	
" " " iskola nyugdíj illetéke (két tanerő után)	48 ⁰ / _—	
3. Központi szolgálatra berendelt néptanító fizetése	2000 ⁰ / _—	
" " " " lakbére	800 ⁰ / _—	
4. Magyarzsombori Emke-iskola 2854 K 51 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	142 ⁰ / ₇₂	
" " " tanító fizetése	1000 ⁰ / _—	
" " " " V. éves pótléka 1913. II. ¹ / ₂ -ére	100 ⁰ / _—	
" " " " nyugdíj illetéke	24 ⁰ / _—	
5. Magyarókeréki " iskola 4665 K 79 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	233 ⁰ / ₂₈	
" " " tanító fizetése	1000 ⁰ / _—	
" " " " V. éves pótléka ..	500 ⁰ / _—	
" " " " nyugdíj illetéke	24 ⁰ / _—	
6. Vámosudvarhelyi Emke-iskola 2503 K 70 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	125 ⁰ / ₁₈	
" " " tanító fizetése	1000 ⁰ / _—	
" " " " V. éves pótléka	400 ⁰ / _—	
" " " " nyugdíj illetéke	24 ⁰ / _—	
		9223.01

b) Rendkívüli segélyek:

1. Emke-iskolák növendékeinek jutalomkönyvekre	100 ⁰ / _—	
2. Aranykúti Emke-iskola 1913—14 tanévi költségvetési fedezete	500 ⁰ / _—	
3. Kissebesi " " " " " "	270 ⁰ / _—	
4. Magyarzsombori " " " " " "	250 ⁰ / _—	
5. Magyarókeréki " " " " " "	200 ⁰ / _—	
" " " " tanítói lakásban 2 kályháért	98 ⁰ / _—	
6. Vámosudvarhelyi Emke-iskola 1913—14 tanévi költségvetési fedezete	270 ⁰ / _—	1688.

III. Emke-óvodákra.

a) Rendes járadékok.

*1. Balázsfalvi Emke-óvó 15164 K 03 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	758 ⁰ / ₂₀	
" " " " óvónó fizetése	900 ⁰ / _—	
" " " " " V. éves pótléka	200 ⁰ / _—	
*2. Besztercezi " óvó 8449 K 25 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀ ...	422 ⁰ / ₄₆	
" " " " óvónó V. éves pótléka	200 ⁰ / _—	
" " " " " lakbér többlete	160 ⁰ / _—	
3. Gróf Bethlen András és Nagy István-féle 5000 K-ás alapok kamata a brassói Emke-óvó céljaira	200 ⁰ / _—	
4. Fogarasi óvónak f. évre	400 ⁰ / _—	
5. Segesvári Emke-óvó fenntartására a f. 1913—14 tanévre	1430 ⁰ / _—	
" " " " óvónó 1913—14 tanévi pótléka	200 ⁰ / _—	
" " " " " V. éves pótléka	300 ⁰ / _—	
6. Vajdahunyadi Emke-óvó fenntartására	600 ⁰ / _—	
" " " " óvónó f. évi pótléka	200 ⁰ / _—	
" " " " " V. éves "	300 ⁰ / _—	
		6270.66
Átvétel.....		<u>73,181.67</u>

* A fenti 2 óvó házbérfelvétele az óvónó fizetése és részben a dologi kiadások fedezésére szolgál.

Áthozat....

90,454.36

b) Rendkívüli segélyek.

1. Dáné Gyula iparművészeti növendéknek f. 1912 13 tanévre	300.—	
2. Rédíger Béla " " " " " " " " II. felére....	150.—	
3. Istvánffi József szakiskolái " " " " " " " "	200.—	
4. Péter Pál " " " " " " " "	150.—	
5. Felhasználható még a f. évben	4512.70	5312.70

IX. Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra.

Szerződéses járadékok.

1. Alsóilosvai ref. iskola építésére	30.—	
2. Alsótőöki " " " " " " " "	30.—	
3. Csomafáji " " " " " " " "	30.—	
4. Hadrévi " " " " " " " "	50.—	
5. Kajántói " " " " " " " "	60.—	
6. Magyarcsaholyi " " " " " " " "	30.—	
7. Marosgezsei ref. levita tanító	100.—	
8. Marosszentanaí ref. iskola építésére	30.—	
9. Marosszentkirályi ref. iskola építésére	30.—	
10. Medgyesi ref. lelkész	200.—	
11. Oláhujfalusi ref. lelkész	100.—	
12. Pusztakamarási ref. iskola építésére	30.—	
13. Segesvári ref. lelkész	200.—	
14. Szászrégeni ref. iskola építésére	60.—	
15. Szentmargitai ref. iskola építésére	30.—	
16. Uzdíszentpéteri ref. körlelkész	200.—	1210.—

X. Rezső trónörökös Ő Fensége templom építő alapja.

1. F. évi 40.062 K 13 f tőke 5%-os kamatából segélyekre	2003.10
---	---------

XI. Népkönyvtárakra és könyvszekrényekre.

1. Népkönyvtárak szervezésére, kiegészítésére	7000.—
és könyvszekrényekre	

XII. Daloskőri jutalmakra.

1. F. évben	1000.
-------------------	-------

XIII. Sirgondozó alap kegyeleti kiadásaira.

1. 20.000 K tőke f évi 4 ¹ / ₂ %-ból	900.—
--	-------

XIV. Rendelkezési alap kiadásaira.

1. Magyar nők Emke-lobogó rendelkezési alapjának 51959 K 38 f tőke f. évi 5%-ból.....	2597.96
---	---------

XV. Kulturális alapok növelésére.

1. Diódváraaljai Dr Miksa György és Miksa Zsuzsanna 210.408 K 37 f jelenlegi alapítvány f. évi 4 ¹ / ₂ %-os kamata ¹ / ₃ tőkésítése	3156.12	
2. II. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona emlékalap 20.000 K-ra való kiegészítésül a jelenlegi 18171 K 64 f f. évi 4 ¹ / ₂ %-a	817.70	3973.82

XVI. Hegyi Mihályné hagyatékából

befolyt alapítvány ¹ / ₃ -nak visszatérítésére.....	1662.04
Átvitel.....	<u>116.113.98</u>

Áthozat.... 116.113.98

XVII. Újabb taggyűjtés költségei.

1. Nyomdai, címzés stb. kiadásokra a f. évben 800.—

XVIII. Emke-ipari akcióra.

1. Magyar iparpártolási segélyekre 2500.—
 2. Emke-iparcikkek terjesztése és gyárvizsgálata költségére 500.— 3000.—

XIX. Egyes intézkedésekre.

1. Kegyeleti kiadásokra 300.—
 2. Jótékonyági és könyöradományokra 600.—
 3. Fiókválasztmányok 25⁰/₀-os jutalékaira 500.—
 4. E. M. K. E. értesítő kiadásaira 400.—
 5. Nyugdíj biztosítási illetékekre 546.84
 6. Bélyegilletékekre 101.56
 7. Emke-lobogó és felszerelések 10⁰/₀-os leírására 490.75
 8. Balogh János-féle tövisi ingatlanból kisajátított terület megváltási
 árának évi kamata a haszonélvező özvegynek 91.40
 9. Iskola építési segélykérések előkészítésére (kiszállási költségekre) .. 500.— 3530.55

XX. Emke-ingatlanok fentartása és adói stb.

1. Magyarkályáni birtoknál felmerülhető költségekre 500.—
 2. Illeték egyenérték a f. évre 122.24
 3. Algyógyi erdők pásztordijában 10.—
 4. Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók adói 15.— 647.24

XXI. Háztörlesztési hányad alaptőke helyreállítására.

1. Szászvárosi bérház után 1⁰/₀ XIII. részlet 414.25

XXII. Bérház fenntartási költsége és adó.

1. Szászvárosi bérház után 600.—

XXIII. Dologi kiadások.

1. Egyesületi iroda lakbére 2000.—
 2. Lakbér illetmények 6200.—
 3. Irodai fűtés, világítás és vegyes kiadások 1000.—
 4. Papirkereskedői anyagok és könyvkötő munkák 300.—
 5. Postaportó, telefon és cheque 600.—
 6. Pénztári és irodai nyomtatványok 200.— 10300.—

XXIV. Ügyvezetés.

1. T. alelnök-főtítkárr 7200.—

XXV. Kezelő hivatalnokok fizetései.

a) Rendes.

1. Személyi kiadások 10200.—
 Átvitel..... 10200.— 142.606.02

Áthozat.... 10200. - 142.606.02

b) Rendkívüli.

1. Díjnokok és ideiglenes alkalmazottak fizetésére 3000.— 13200.—

XXVI. Egyesületi szolgál.

1. Fizetése, lakbére, ruháilletménye és adója 1200.—

XXVII. Rendelkezésre áll év végéig.

1. Iskola-építő akcióra és egyéb segélyekre 60085.07
217.091.09

azaz *Kettőszázötvenhétezerkétszázötvenegyzet K 09 f*

Kolozsvár, 1913. február hó 20-án.

MERZA LAJOS s. k.
kir. tan., főpénztáros.

SZEKULA ÁKOS s. k.
ellenőr.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.
főkönyvvezető.

Megállapítva az Igazgató-választmány 1913. április hó 12-én tartott ülésében 4/c. jkv. sz. alatt.

GR. BÉLDI ÁKOS s. k.
v. b. t. t., elnök.

SÁNDOR JÓZSEF s. k.
udv. tanácsos, t. alelnök-főtájtár.

e) Értékpapír készlet 1913 október hó 31-én.

1.	444.000	K n. é. 5—4 $\frac{1}{2}$ ⁰ / ₀ -os Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank r. t. záloglevél.....	441130	20
2.	185.000	K n. é. 4 ⁰ / ₀ -os Magyar leszámítoló és pénzváltóbank záloglevél.....	179035	—
3.	150.000	K n. é. 4 $\frac{1}{2}$ —4 ⁰ / ₀ -os Pesti magyar kereskedelmi bank záloglevél.....	145135	—
4.	100.400	K n. é. 5 ⁰ / ₀ -os Kisbirtokosok orsz. földhitelintézeti alapítványi kötvény.....	100400	—
5.	100.000	K n. é. 4 $\frac{1}{2}$ ⁰ / ₀ -os Orsz. központi hitelszövetkezeti kötvény.....	99750	—
6.	100.000	„ „ „ 4 ⁰ / ₀ -os Pesti hazai első takarékpénztár kamatozó közs. kötvény.....	97710	50
7.	100.000	K n. é. 4 $\frac{1}{2}$ ⁰ / ₀ -os Magyar jelzálog hitelbank záloglevél....	97500	—
8.	59.800	„ „ „ 4 ⁰ / ₀ -os m. kir. koronajáradék.....	53395	50
9.	44.000	„ „ „ 4 ⁰ / ₀ -os Budapest székesfővárosi kamatozó adómentes kölcsön kötvény.....	42826	50
10.	60	drb Salgótarjáni kőszénbánya r. t. részvény à 640.....	38400	—
11.	37.000	K n. é. 4 ⁰ / ₀ -os Magyar földhitelintézeti záloglevél.....	37000	—
12.	1	drb 1000 frtos Pesti hazai első takarékpénztár egyesületi részvény.....	18750	—
13.	2000	K n. é. 4 ⁰ / ₀ -kal kamatozó földtehermentesítési kötvény....	2000	—
14.	2	drb. $\frac{1}{2}$ -es 50 frtos 1870-iki nyeresemény sorsjegy.....	360	—
15.	1	„ 4 ⁰ / ₀ -os 100 „ Tisza-szegedi nyeresemény sorsjegy.....	240	—
16.	1	„ 4 ⁰ / ₀ -os magyar jelzálog hitelb. „ „.....	228	—
17.	12	„ Bazilika sorsjegy.....	168	—
18.	2	„ Józsv „.....	8	—
			1,354.036	70

azaz Egymillióháromszázötvennégyezerharminchat K 70 f

Kolozsvár, 1913 november hó 2-án.

MERZA LAJOS s. k.
kir. tan. főpénztáros.

SZEKULA ÁKOS s. k.
ellenőr,

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.
főkönyvezető.

f) Költségvetés 1913. október 1-én meglevő készpénz vagyon (alaptőke, algyógyi BEVÁRANDÓ.

1	<i>Algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás, alapítványi birtok nyers jövedelme: a birtok igazgatósága által előirányozva</i>		46758	—
2	<i>Pénzintézeti betétek: Helyi és vidéki pénzintézeteknél elhelyezett 1,235.948 korona 94 fillér után előirányzott kamat</i>		61797	45
3	<i>Tőzsdéi és magán értékpapírok után: esedékes szelvények értéke</i>		62740	50
4	<i>Magán kötvény kölcsönök után előirányzott kamat . . .</i>		7893	07
5	<i>Felhasználható bevételek: az 1906. évi jun. 5-én Kolozsvárt tartott közgyűlés 5. jzkvi sz. határozata alapján: Rendes és pártoló tagsági díjak, adományok, perselygyűjtés stb. Emke iparcikkek után jutalékokból</i>	6500 — 5500 —	12000	—
6	<i>Átmeneti és külső bevételek: Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter adománya népkönyvtárak céljaira Erdélyi ref. egyházkerületől a magyarzsombori Emkeiskola számára Kissebesi Emke-tanító fizetés pótlására Magyarzsombori áll. elemi leányiskola bérletdíja . . Péter Eszter-féle 4000 K-s alap 1914. évi 0/0-ának ³/₅ része</i>	5000 — 208 48 200 — 180 — 62 80	5651	28
7	<i>Vegyes bevételek: Szászvárosi bérház haszonbérjövödelme Özv. Mohay Károlyné-féle magyararkályáni ingatlan haszonbére Özv. Tappenburg Károlyné-féle kolozsvári ingatlan bérösszegéből</i>	2200 — 4275 — 170 —	6645	—
8	<i>Befektetésben levő tőke: Balázsfalvi . . . Emke-óvó . . . 14.405·83 K Beszterczei . . . „ „ . . . 9.097·94 K Aranykúti . . . „ isk. . . . 5.826·32 K Kissebesi . . . „ „ . . . 5.152·73 K Magyarzsombori „ „ . . . 2.711·79 K Vámosudvarhelyi „ „ . . . 2.378·52 K</i>	720 29 454 89 291 31 257 63 135 58 118 92	1978	62
9	<i>Interkaláris és időközi tőkenövekvés kamatok összegében</i>		3500	—
			208.963	92

Kolozsvár, 1913.

MERZA LAJOS s. k.,
kir. tan., főpénztáros.

SZEKULA
el-

Megállapítva az Igazgató-választmány 1913. november

GR. BÉLDI ÁKOS s. k.,
v. b. t. t., elnök.

birток stb.) jövedelme alapján, a felhasználható bevételek előirányzatával.

KIADANDÓ.

		Rend kívüli	Rendes	Összesen
1	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola, Emke-alapítás, fenntartási költsége		46758	46758 —
2	Emke-népiskolákra	1380 —	5723 44	7103 44
3	Emke-óvódákra	500 —	4435 18	4935 18
4	Emke-népiskolák és óvók vegyes kiadásai	2378 62		2378 62
5	Emke-gyermekmenedékhelyekre		1000	1000
6	Néptanítói jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyekre	5820 —	761 30	6581 30
7	Iskolai-segélyekre külső bevételek után		400 —	400 —
8	Kovács Sándor-féle székely-alap kamatából	5379 11	1793 03	7172 14
9	Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra		1210 —	1210 —
10	Rezső trónörökös Ő Fensége templom-építő alap kamatából		2003 10	2003 10
11	Népkönyvtárakra		7500 —	7500 —
12	Da'oskőri jutalmakra		1000 —	1000 —
13	Sírgondozó-alap kegyeleti kiadásaira		900 —	900 —
14	Rendelkezési alap kiadásaira	2727 86	—	2727 86
15	Kulturális alapok növelésére		4057 96	4057 96
16	Ujabb taggyűjtés költségeire	1000 —		1000 —
17	Ipari akcióra		2500	2500 —
18	Vegyes intézkedésekre		3548 02	3548 02
19	Ingtatlanok fenntartása, adói stb.		657 24	657 24
20	Háztörlesztési hányad, alaptőke helyreállítására		414 25	414 25
21	Szászvárosi bérház fenntartási költsége és adója		800 —	800 —
22	Dologi kiadások		9600 —	9600 —
23	Ügyvezetés		7200 —	7200 —
24	Kezelő hivatalnokok fizetési	3000 —	9000	12000 —
25	Egyesületi szolgál		1200 —	1200 —
26	Rendelkezésre áll év végéig iskolaépítő akcióra és egyéb segélyekre	74316 81		74316 81
		96502 40	112461 52	208963 92

október hó 24-én.

ÁKOS s. k.,
lenőr.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.,
főkönyvvezető.

hó 12-én tartott ülésében 4 jzkvi szám alatt.

SÁNDOR JÓZSEF s. k.,
udv. tanácsos, t. alelnök-főtítkár.

VI. Néptanítói jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek.

a) Rendes járadékok.

1. Kolozsvári-monostorúti elemi iskolák tanulóinak a Nemes János féle alapból	160.—	
2. Özv. Mohay Károlyné-féle alapból a székelykövesdi néptanító járadéka	30.—	
3. Péter Eszter-féle 4000 K-s alap ² / ₅ rész kamata	62.80	
4. Budapesti nemzeti kaszinó alapítványának kamata	50.—	
5. Gyertyánffi István alapítványának kamata	200.—	
6. Jókai Mór alapítvány kamata	100.—	
7. Csantavéri Törley József 2000 K alapítványának kamata (főleg az erdélyrészi iparosok körében szolgál segélyül)	100.—	
8. Veres Ferenc 1848—49-es honvéd tüzmaster alapítványának kamata	58.50	761.30

b) Rendkívüli segélyek.

1. Kiadványokra	2000.—	
2. Analfabéta tanfolyamok dologi kiadásaira	1000.—	
3. Brassói Székelytársaságnak	1000.—	
4. Orsz. Közművelődési Tanácsnak	500.—	
5. Brádi (Hunyad vm.) magán polgári leányiskolának	400.—	
6. Dr. Csernátoni Gyula 5000 K emlék alapítvány kamata	250.—	
7. Nagyszebeni iparostanonciskola szegénytanulóinak	200.—	
8. „ áll. polg. fiu és leányiskola „	170.—	
9. „ elemi népiskola „	100.—	
10. Kolozsvár városi és Kolozsvármegyei honvéd-egyletnek	100.—	
11. Névmagyarosítási kiadásokra	100.—	5820.—

VII. Iskolai segélyekre külső bevételek után.

1. Kissebesi Emke tanító fizetés pótlására a kissebesi gránit kőbánya r.t.-től	200.—	
2. Magyarzsombori Emke-tanítónak a ref. kántori teendőért	160.—	
3. „ „ „ iskolának az Erdélyi ref. egyházkerülettől	40.—	400.—

VIII. Kovács Sándor-féle székely alapból.

a) Rendes járadék.

1. Az 1914. jan. 1-én 143.442 K 81 f-t kitevő alapítvány 5 ⁰ / ₁₀ -os kamatából (7172 K 14 f) ¹ / ₄ -ed rész tőkésítés		1793.03
--	--	---------

b) Rendkívüli segélyek.

1. Felhasználható segélyül rendelkezésre áll		5379.11
--	--	---------

IX. Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra.

Szerződéses járadékok.

1. Alsóilosvai ref. iskola építésére	30.—	
2. Alsótődöki „ „ „	30.—	
3. Csomafáji „ „ „	30.—	
4. Enyedszentkirályi ref. iskola építésére	30.—	
5. Hadrévi „ „ „	50.—	
6. Kajántói „ „ „	60.—	
7. Magyarcsaholyi „ „ „	30.—	
8. Marosgezei ref. levita tanító	100.—	
9. Marosszentannai ref. iskola építésére	30.—	
10. Medgyesi ref. lelkész	200.—	
11. Oláhujfalui ref. lelkész	100.—	
12. Pusztakamarási ref. iskola építésére	30.—	
Átvitel	720.—	76328.68

	Át hozat	720. —	76328.68
13.	Segesvári ref. lelkész	200. —	
14.	Szászrégeni ref. iskola építésére	60. —	
15.	Szentmargitai ref. iskola építésére	30. —	
16.	Uzdíszentpéteri ref. körlelkész	200. —	1210. —

X. Rezső trónörökös Ó Jensege templom építő alap.

1.	Az 1913. jan. 1-én 40.062 K 13 f-t kitevő alap 5 ⁰ / ₁₀ -os kamata		2003.10
----	--	--	---------

XI. Emke-népkönyvtárak.

1.	Népkönyvtárak szervezésére, kiegészítésére és könyvszekrényekre		7500.
----	---	--	-------

XII. Emke-dalaskörök

1.	Jutalmakra		1000. —
----	----------------------	--	---------

XIII. Sírgondozó alap.

1.	A 20.000 K tőke 4 ¹ / ₂ % -a kegyeleti kiadásokra		900. —
----	---	--	--------

XIV. Rendelkezési alap kiadásaira.

1.	Magyar nők Emke-lobogó rendelkezési alapjának 1914. jan. 1-én 54.557 K 34 f-t kitevő tőkéje 5 ⁰ / ₁₀ -os kamatából		2727.86
----	--	--	---------

XV. Kulturális alapok növelésére.

1.	Dióváraljai Dr. Miksa György és Miksa Zsuzsánna alapítvány 1914. jan. 1-én 213.564 K 49 f-t kitevő összege 4 ¹ / ₂ % -os kamatának ¹ / ₃ tőkésítése	3203.46	
2.	II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona emlékalap 20.000 K-ra való kiegészítésül, az 1914. jan. 1-én 18.989 K 34 f-t kitevő alap 4 ¹ / ₂ % -a	854.50	4057.96

XVI. Újabb taggyűjtés költségei.

1.	Nyomdai, címzés stb. kiadásokra		1000. —
----	---	--	---------

XVII. Ipari akcióra.

1.	Magyar iparpártolási segélyekre	2000. —	
2.	Emke-íparcikkak terjesztése és gyárvizsgálati költségeire	500. —	2500. —

XVIII. Vegyes intézkedésekre.

1.	Kegyeleti kiadások	300. —	
2.	Jótékonyági és könyöradományokra	600. —	
3.	Fiókválasztmányok 25 ⁰ / ₁₀ -os jutalékaira	500. —	
4.	E. M. K. E. értesítő kiadásaira	400. —	
5.	Nyugdíj biztosítási illetek	389.16	
6.	Betegsegélyző járulékok	150. —	
7.	Bélyegilletékekre	100. —	
8.	Iskola építési segélykérések előkészítésére	500. —	
9.	Emke-lobogó és felszerelések értékéből 10 ⁰ / ₁₀ -os leírás	517.46	
10.	Balogh János-féle tövisi ingatlanból kisajátított terület megváltási árának évi kamata a haszonélvező özvegynek	91.40	3548.02

XIX. Emke-ingatlanok fentartása és adói stb.

1.	Magyarkályáni birtoknál felmerülhető költségekre	500. —	
2.	Illeték egyenérték	122.24	
	Átvitel	622.24	102775.62

Áthozat 622.24 102775.62

3. Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók adói 25.—
 4. Algyógyi erdők pásztordíja 10.— 657.24

XX. Háztörlesztési hányad, alaptőke helyreállítására.

1. Szászvárosi bérház után 1% XIV-ik részlet 414.25

XXI. Bérház fenntartási költség és adó.

1. Szászvárosi bérház után 800.—

XXII. Dologi kiadások.

1. Iroda lakbére 2000.—
 2. Lakbér illetmények 5500.—
 3. Irodai fűtés, világítás és vegyes kiadások 1000.—
 4. Papírkereskedői anyagok és könyvkötői munkák 300.—
 5. Postaportó, telefon és cheque 600.—
 6. Nyomtatványok 200.— 9600.—

XXIII. Ügyvezetés.

1. T. alelnök főtitkár 7200.

XXIV. Kezelő hivatalnokok fizetése.

a) Rendes.

1. Személyi kiadások 9000.—

b) Rendkívüli.

1. Díjnokok és ideiglenesen alkalmazottak fizetése 3000.— 12000.—

XXV. Egyesületi szolgálta.

1. Fizetése, lakbére, ruhailetménye és adója 1200.—

XXVI. Rendelkezésre áll.

1. Iskola-építő akcióra és egyéb segélyekre 74316.81
 208.963.92

azaz Kettőszáznyolcezerkilencszázhatvanhárom K 92 f

Kolozsvár, 1913. október hó 24-én.

MERZA LAJOS s. k.
 kir. tan., főpénztáros.

SZEKULA ÁKOS s. k.
 ellenőr.

BEREGSZÁSZY LÁSZLÓ s. k.
 főkönyvvezető.

Megállapítva az Igazgató-választmány 1913. november hó 12-én tartott ülésében 4 jkv. sz. alatt. —

GR. BÉLDI ÁKOS s. k.
 v. b. t. t. elnök.

SÁNDOR JÓZSEF s. k.
 udv. tanácsos, t. alelnök-főtitkár.

g) JEGYZŐKÖNYV

az Emke 1912. nov. 17-én d. e. 11 órakor Kolozsvárt a városháza nagytermében tartott igen népes és látogatott XXVIII. évi rendes közgyűléséről. Jelen voltak. (L. az eredeti jegyzőkönyvet.) Sürgönyileg üdvözölték az Emkét. (L. az eredeti jegyzőkönyvet.)

Elnökölt: gróf Béli Ákos v. b. t. t., elnök.

Előadott: Sándor József udvari tanácsos, tiszteleti alelnök-főtákar.

Jegyzet: Pállos Albert jegyző.

1. D. e. 11 órakor elnök a közgyűlést, utalással az Emkét az egyesület kebelén kívül közelebről ért egynemely alaptalan támadásra, a következő nagy hatást keltett és komoly beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Közgyűlés!

„A jubileum lezajlásával — úgymond — egyesületünk életének új korszakába lépett. Az alakulás óta lefolyt idő alatt egy egész nemzedék esze, szíve, akarata vett részt a munkában s a tisztikar és a választmány ezen nemzedék kiszolgálója s részben irányítója volt. Az egyesületnél a legszigorubb alkotmányos élet és az egymás iránt való nagyrabecsülés uralkodván, meghallgattunk minden véleményt s azt mérlegelvén, a tárgyi igazság és a kivihetőség szempontjából igyekeztünk elbírálni. Mert előttünk mindenekfölött az ügy szeretete lebegett s ez képesített arra, hogy felelősségünk tudatát ne csak a közelismerésből, hanem szívünk, lelkünk sugallatából is merítsük... Csak az ügyet s általa az intézményt féltettük, mert ha diszkreditáljuk, lejárattjuk és elejtjük az intézményt, elejtjük az eszközt is, mellyel az ügyet szolgálni akarjuk és szolgálni kell. — Az Emke negyedszázados története elmondta és a folyó évi jelentés is elmondja a szükséges tudnivalót s én csak arra kérek mindenkit, hogy tanuljunk ellenfeleinktől, akik a maguk dolgát eligazítják maguk között; ha baj van, megkeresik maguk közt az orvosszereket s legyen meggyőződve mindenki, hogy csak addig foglaljuk el ezt a sok fáradtsággal, sok önmegtágadással és sok lemondással összekötött helyet, míg a közbizalom megtisztel minket s a míg látjuk, hogy komoly munka, higgadt mérlegelés és ítélet által tényleg szolgálatot tehetünk az ügynek, erre pedig csak a tapasztalat s a kérdésekkel való beható foglalkozás képesít. — Az évi jelentés, melyet a tiszteleti alelnök-főtákar úr bővebben ismertetni fog, elmondja, hogy a negyedszázados jubileum után megkezdtük a munkaprogramm revisióját, az eszközök előteremtésére nagyszabású gyűjtőakciót indítottunk meg s felvettük a fiókok újjászervezésének nagy munkáját is. Ehez hívjuk az új nemzedéket, jöjjön, ajánlja fel ereje legjavát s ha köztünk lesz, látni fogja, hogy maga sem tehet másképp, mint eddig cselekedtünk, mert az események vaskényszere hajtja az ügyeket s a munkás csak annyiban felelős, vajjon a maga részéről megtett-e mindent, amit tenni kellett és amit lehetett. Erre nézve jelezhetem, hogy sokan voltak, akik az Emkén kívül állva, ezt vagy azt nem tartották helyesnek, de közénk jöve, beismerték, hogy éppen nem tudják másképp eszközölni ők sem s e tekintetben nem egy meaculpa-t hallottunk elhangzani máig. De nem vágva elébe a tárgysorozat további pontjainak, részemről az elmondottak után azon kijelentéssel zárom szavaimat, hogy bízom Istenben, bízom a nemzet összes tényezőinek közreműködésében, akik meghallgatva az Emke szüntelen kérő, szüntelen felvilágosító közbenjárásait, lehetővé teszik, hogy a mi kivivatott, megerősítették, a mi veszendő, megtartassék s ami elveszett, egy vagy más formában visszahódíttassék. Ebben a reményben, ebben a hitben, a magam és munkatársaim nevében ajánljuk csekély erőnkől kitelhető szolgálatainkat, mely volna bár nagyobb s kérjük, hogy a szeretet, mely az Emkét megteremtette és eddig fentartotta, ne lankadjon, hanem az osztó igazsággal, belátással és komolysággal párosulva, legyen erősebb és hatalmasabb hovatovább!”

Ezzel az elnök az ülést megnyitva, jegyzőkönyv vezetésére Pállos Albert jegyzőt kéri fel, a közgyűlés pedig, elnök javaslatára, a jegyzőkönyv hitelesítésére kéri Jósika Lajos br., Gajzágó Ferenc és Szvacsina Géza udv. tanácsost, továbbá a választások tárgyában a Jelölő-bizottságba M. Deák

Zsigmond ny. honvédezzredes elnöklete alatt Beregszászy László, Ferenczy Gyula, Kuskó István, Péterfi Zsigmond, Polcz Rezső és dr. Weisz József tagokat küldi ki.

2. A tapssal és éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után Ferencz József unitárius püspök, főrendiházi tag kért szót s mint az egyesületnek kezdetől alapító s egyik legbuzgóbb választmányi tagja a következő szavakkal fordult a közgyűléshez:

Tisztelt Közgyűlés!

Én ugyan nem vagyok gondolatolvasó, de meg vagyok győződve, hogy mindnyájunk gondolatával találkozom, amikor annak adok kifejezést és azt indítványozom, hogy Ö Nagyméltóságának e szép és tartalmas megnyitó beszéde a mai közgyűlés jegyzőkönyvébe teljes szövegében beiktattassék. (Helyeslés.)

Amidőn méltóztattak ezt elfogadni, méltóztassanak egyszersmint megengedni, hogy napirend előtt egy néhány szót szóljak. (Halljuk.) Tudom, hogy ezt a szándékomat be kellett volna jelentenem elnök Úr Ö Nagyméltóságának, de mivel az, amit mondandó vagyok, éppen Ö Nagyméltósága személyére vonatkozik, nem akartam magamat kitenni annak az eshetőségnek, hogy ne adjon engedelmet a napirend előtt való felszólalásra. Mert amint jelzém, amit mondandó vagyok, elnökünk személyére vonatkozik, amennyiben a választmány és direktorium tagjai megbizásából üdvözölni kívánjuk Ö Nagyméltóságát (Éljenzés) már 25 évet meghaladott elnöksége alkalmából. (Zajos éljenzés.) A tagok ezt az üdvözetet már a múlt évben, a jubileum alkalmából megakarták tenni, de ebben megakadályozta a választmányt és direktoriumot Ö Nagyméltóságának gyengélkedése, miért is az üdvözet ez ülésre maradt el.

Csak azt sajnálom, hogy a választmány és direktorium éppen engem tisztelt meg a megbizással. Sajnálom ezt azért, mert hát az időm és életkorom bizony már késő őszre jár, amikor már a természetben is minden fa elhullatja a levelét, a mezőknek már nincs virága és a madarak sem a magasban, hanem a föld színéhez nagyon közel röpködnek. Én is ezen előrehaladt korban virágokkal nem ékeskedhetem, magas szárnyalásu sem lehet képzeletem és ha mégis elfogadtam a megbízást, tettem egyfelől éppen Ö Nagyméltósága iránt viseltető tiszteletemnél fogva és tettem másfelől azért, mert biztosan tudom azt, hogy ezen üdvözlésnek nem az én szavaim adják a becset és lelkesedést, bármily ékesen szóljak is, hanem megadja elnökünk személye, akire üdvözetem irányul. (Zajos éljenzés.)

A Béli család hazánk erdélyi részében a legrégibb családok közé tartozik, amikről a történelem emlékezik.

Említés van már a Béliékről az 1319. évben. Az első ős Béli Benedek 1383-ban, mint hős vitéz szerepelt. Unokája Béli Pál, Zápolya mellett a Dózsa-lázadás leverésében részt vett. Ennek unokája Béli János, főasztalnok és tanácsos a Báthoryak alatt s Báthory Endre mellett esik el 1595-ben a csíkszentdomokosi határban. Fiai közül Kelemen a XVIII. században Székely Mózes fejedelemnek a hive, háromszéki főkapitány s 1625-ben Brassónál verekszik Ráduly vajda ellen. Ő vezeti a székely sereget. Fia Pál, losonczi Bánffy Máriaától, aki Törökországban, török fogságban a Jedikulában vész el, mert nem akar hazája ellen segítségül lenni a töröknek. Unokája József, fogarasi kapitány 1711-ben szerzi meg a grófi rangot és megalapítja a Béli gróf családot. Fianak Vencelnek, báró Szentkereszty Rózától született fia, Ferencz Észak-Amerikában Bölöni Farkas Sándorral először utazik ki hazánkából, minek eredménye Bölöni Farkas Sándor *Utazás Észak-Amerikában* című nagyjelentőségű, abban a korban sokak által rajongva olvasott és felvillanyozó hatással bíró nagy műve. Később a gróf, mint főispán, éveken át kifejtett tevékenységével és munkásságával igen is szép nevet hagy vargyasi Daniel Zsófiától született fiaira, Ákosra és Kálmánra, akik közül első mai tiszteletünk tárgya. (Zajos éljenzés.)

Bizonyára szép dolog, ha valaki az ősök ily hosszú sorára tekinthet vissza, de még szebb, hogy ebben azzal a megnyugvással, öntudattal lehet, mint ezt a gróf ur Ö Nagyméltósága teheti (Ugyan van!), hogy őseinek érdemkoszorújához ő maga nem egy hervadhatatlan levéllel járult hozzá. Bizonyítja ezt több hazafias kiténtetése, bizonyítja ezt közelebről a Szent István és Lipót-rendje s még közelebről valóságos belső titkos tanácsossága. De bizonyosságul szolgálhatunk mi, akik elnökünk közéleti tevékenységének, munkásságának, buzgalmának, fáradalmának mindnyájan szemlélői voltunk és vagyunk. E tekintetben legyen szabad csak egy pár adatra hivatkoznom.

Önagyméltósága 1888-tól 1905-ig Kolozsvár-megye és Kolozsvár sz. kir. város főispánja. A nemes város szépítése, csatornázása, vízvezetéke, az egyetem építkezése, a Mentő-egyesület körül annyi érdemet szerzett, amiket mi mindnyájan ismerünk és egy ideig a Kolozsvári Nemzeti Színháznak és Zenekonzervatóriumnak is elnöke volt, ahol tevékenységének, munkásságának szép jeleit adta. Az erdélyi róm. kath. státusnak éveken át elnöke volt s ezt a tisztét vallásos buzgósággal, de egyszersmind azzal a hagyományos, minden felekezeti elfogultságon felül emelkedő szellemmel teljesítette, amely erdélyi hazarészünknek a múltban is egyik dicsősége volt, amiért ezt a vallási türelem klasszikus földjének nevezték, amely szellem ma is egyetlen biztosítéka a felekezetek közti béke fenntartásának, állandósításának és megőrzésének.

De, hogy arról szóljak, ami éppen az Emkére tartozik, Önagyméltósága az alapítástól kezdve az egyesületnek alapító tagja; mindjárt kezdetben, mint mezőesi birtokos, a Marosludasi körünk volt elnöke, főispánná lételével a Kolozsvármegyei választmánynak is elnöke, az 1888. évi brasói közgyűléstől központi alelnök is. Mint a közgazdasági szakosztály elnöke alatt, alatta indult meg a Kárpát-Egyesületnek megalakulása, valamint az Emke vagyoni elhelyezésének maig is érvényben levő irányzata. 1897-től fogva pedig elnöke az Emkének, a választmánynak és direktoriumnak; az egyesület tanácskozásaiban állandóan részt vesz, azokat mondhatni kizárólag maga vezeti. Hogy elnöki és alelnöki tisztségben minő tevékenységet, buzgóságot fejtett ki az egyesület érdekében, erre nézve alig hozhatnék meggyőzőbb adatot, mint, hogy 151 részint választmányi, részint közgyűlésen volt jelen és ebből 119 gyűlésen Önagyméltósága elnökölt. (Zajos éljenzés) 1900-ban az Iparpártoló-szövetségnek és ennek feloszlásával 1906-ban a Magyar Védő-Egyesület kolozsvári osztályának volt elnöke. 1908-ban az Országos Közművelődési Tanácsnak is tagja, amelynek előkészítésében hatalmas részt vett; most is mindannyiszor a legnagyobb buzgósággal, tevékenységgel vesz részt a Tanács ülésein, rendszeresen jelen van azokon. Hogy nemes szívű érzületére rámutassak, azok közt a sok kiküldetések közt, amelyek megtörténtek az Emke részéről, amelyeket vagy vidékre, vagy Budapestre kellett eszközölni, azoknak Önagyméltósága rendszerint elnöke, nem fárad bele azoknak vezetésébe, azokban való közreműködésével az Emke javára dolgozik. Különösen nem hagyhatok említés nélkül egy, az ő nemes érzületét legjobban feltűnő jelenséget. A mikor t. i. 1890-ben Kovács Sándort, az Emkének egyik nagy alapítóját Nagyenyeden temették, Önagyméltósága nemcsak vezette a deputációt, mely Kolozsvárról kiment, hanem a tisztikarral együtt ő maga is segítette a nagy alapítónak koporsóját a gyászokocsira s a temetőben a kocsiról a sírhoz emelni.

Hát én azt hiszem, mélyen tisztelt Közgyűlés, amiket itten előadtam, azok bizonyára igazolják azt az én előrebocsátott állításomat, hogy Önagyméltósága bizony őseinek szép érdemkorszorujához a maga részéről a közéletben kifejtett nagy tevékenységű munkásságával és fáradhatatlan buzgalmával sok, igen sok elhervadhatatlan levelet fűzött és hisszük Isten után, hogy ismerve az ő fennkölt gondolkozásmódját, liberális felfogását és közszolgálatra való készségét, e korszoruhoz még nagyon sok hervadhatatlan levelet fog fűzni, amihez csak azt kívánjuk, hogy az Isten sokáig éltesse. (Hosszan tartó zajos éljenzés.)

Most pedig méltóztassék megengedni, hogy miután a választmány ennek a napnak emlékére, tiszteletének kifejezéséül, amint mondtam, Önagyméltóságának tudta, beleegyezése nélkül arcképét Papp Gábor festőművész által lefestette, azt az olajképet az Emke nagyjainak arcképczarnokában a hivatalos helyiségbe beüllesszük. Méltóztassék a gróf elnök ur e képét úgy fogadni, mint a jubiláris ünnepélynek kiegészítő részét, mint az Emkének személye iránti elévülhetetlen tiszteletét. (Hosszan tartó zajos éljenzés.) Szónok int, hogy hozzák elő és leplezzék le a kitűnően sikerült olajképet.

A riadó taps és éljenzés után gróf Beldi Ákos elnök megindultán és meghatottan mondott köszönetet a következők szerint:

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Igaza van Önagyméltóságának, ha tudomásom lett volna róla, hogy mi készül, talán bizony megkértem volna az Emke tisztelt tagjait, ne méltóztassanak ezt tenni, mert lehetetlen lett volna, hogy el ne háritsam ezt a nagy kitüntetést.

Hiszen én tölem telhetőleg csak a kötelességnek igyekeztem megfelelni, melyet bizalmukkal reám ruháznai szíveskedtek. Egy azonban bizonyos, hogy

ha valamely közügyben résztvettem, jól lehet nem mindig tudtam eleget tenni a kívánalmaknak, de gyenge erőmnek és nem akaratomnak és jószándékomnak volt a következménye. Az ember nem tehet mindenkinek eleget, ha annyira vállalkozik és ezt szégyennel vallom be, mint szerény magam is, talán meg sem tud felelni úgy, mint akarja s úgy voltam én is. Azonban ígérem, hogy míg Isten életemnek kedvez s amíg erőm engedi, arra fogok törekedni, hogy igyekezzem szeretett hazámnak szolgálni. Igyekezzem mindent megtenni az Emke érdekében. Mert mindentől visszavonulva, azért tartottam meg az Emke elnökségét, hogy közpályám és nyilvános munkásságom ezután az övé legyen. (Hosszan tartó éljenzés.)

3. Elnök a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvét felolvasottnak kéri tekinteni, miután az az évi jelentésben kinyomatva megjelent.

Felolvasottnak tekintetik.

4. A képviselők és üdvözetek bejelentése után Sándor József udv. tanácsos tiszteleti alelnökfőtákar hivatkozva azokra a támadásokra, melyek bizonyos oldalról kiindulólólag legújabbban az egyesület kebelén kívül megjelentek s melyekre az elnöki megnyitó is hivatkozott az évi jelentés rendjén, visszatekintést vet az egyesület közművelődési és közgazdasági tevékenységére. Kimutatja, hogy az egyesület törzsvagyon utáni évi jövedelme majdnem kizárólag állami teendők teljesítésére van igénybe véve és lekötve, hogy mily nehéz feladat elé állított az Emke a községi és felekezeti néptanítók állami fizetéskiegészítése által, mert most már nemcsak állami, hanem községi és felekezeti iskolákat is kénytelen építeni, ha csak nemzetiségi iskolák létrejöttét nem akarjuk előmozdítani, mert az állam iskolaépületet, telket és felszerelést nem ad, ezt pedig a nyomorban és inségben levő, enormis pótagokkal és rovatokkal sújtott vegyesajku erdélyi magyar községek előállítani képtelenek s miután diplomra és iskolára kölcsönt a pénzügyintézetek sem adnak, így a legszükségesebb kiadások itt is az Emkére hárulnak, mely alapvagyonának 198.000 K évi jövedelméből az idén is 110.400 K-t fordított 15 állami, községi és felekezeti iskola építésére, míg a budgétból 63.600 K-t vesz igénybe az állammal közösen fenntartott algyógyi székely földműves iskola.

Mi marad már most — mondja — az egyesület többi közművelődési, ipari és közgazdasági teendőire, midőn minden kérdés, mely az államnál és egyháznál megbukik, az Emkéhez kerül s a társadalom évi 4 K rendes tagsági díjaiból itt várja az orvoslást. Csak az egyesület idevonatkozó nagy agitációjának, gondos körültekintésének tulajdonítható, hogy az idén is voltaképpen 316.117 K szükségletet lehetett előállítani, annyit, a mennyit az egyesület fennállása óta még soha és éppen most éri az Emkét támadás. Rátérve az egyesület közgazdasági teendőire, kimutatja mindazokat a kétségbeejtő erőfeszítéseket, melyeket az Emke az államnál és nagy pénzügyintézeteknél az erdélyi földbirtok megmentése érdekében kifejtett és kifejt, minek eredménye, hogy az erdélyi magyar jelzáloghitel 17 millió koronával mulja felül a százszázéket és oláhokét együttvéve s nem is lett volna baj, ha az állam a telepítést be nem szünteti és meg nem indul a földbirtokparcellázási láz, a mi ellen az Emke már előre óva intett, minthogy Erdélyben a nemzetiségi vidékeken vannak az eladó birtokok s ott nemzeti szempontból telepítés nélkül parcellázni nem lehet. De a földbirtok-felaprózás uzsora-üzletében ma már oláhok és némely magyar pénzügyintézetek egymással versenyeznek s ennek következtében a földbirtoktulajdonosok gyors kicserélése által a magyar állam Erdélyben nemcsak nemzeti, hanem a legnagyobb szociális bajnak is néz elébe, mert az ellenoperációhoz szükséges 100 millió kkal az egyesület nem rendelkezik, 3,704,000 K-t kitevő alapvagyon a most is földbirtokban, a földbirtok hitelét előmozdító jelzálogpapiroknak, iskola- és óvóépületekben van elhelyezve, melyeket évtized óta folyó kérés dacára sem akarnak államosítani. S ha kivesszük a jó hitelű magyar takarékpénztáraknak a nemzetiségiakkal szemben betéttel támogatását, 688.000 K kolozsvári betétnek fele, mert fele az építendő Emke székház alapvagyon, tehát 170.000 frt. marad fenn mint olyan, mellyel az erdélyi földbirtokpolitikát meg kellene oldani. Ezt pedig józanul ezzel a pénzzel senki sem akarhatja, mert ez túl megy a társadalmi erő határain. De az egyesület érintkezésben az Orsz. Gazdaszövetséggel, a Széll Kálmán v. b. t. t. vezetése alatt álló Orsz. Közművelődési Tanáccsal és az Altruista-bankkal, egész sereg kormányi, törvényhozási és pénzügyintézet akció bevezetését kezdte meg, melyekben nem fog elfáradni,

hogy azokat sikerre is vigye. Mert Erdély megmentésének és megtartásának nagy munkája az 1848. évi Unió-ban kifejezett nagy várakozásban van kifejezve, a mi az anyaállamra, annak összes tényezőire nézve annál fontosabb, miután „Erdély és Magyarország sorsa egy!”

A másfél óráig tartott, tapssal és éljenzéssel fogadott s a bizonyítékok egész arzenáljával rendelkező beszéd után, mellyel a szónok „csak a fátyolt akarta meglebbenteni:” Nagy Károly dir. tag kért szót, a következőkben reflektálva az elmondottakra:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Az elmondottak után természetes volna, hogy bár én vagyok — felszólalásra előjegyezve, D ó z s a Endre alispán urnak engedjem át a szót, ki azon cikkeket írta, amelyekkel, mint „vád“-akkal és „támadás“-okkal foglalkozott a t. alelnök-főtítkár ur. Nem is kívánám igénybe venni szólásra való hamarábbi jelentkezésem előjogát, ha azt nem remélném, hogy felszólalásommal talán sikerülni fog a vitát megrövidítenem s oly irányba terelnem, hogy D ó z s a Endre Öméltósága megelégedhetik a személyes vonatkozású részletekre adandó reflexziókkal. Abban a reményben tehát, hogy felszólalásom a vitát — az előrehaladott időre tekintettel is — megrövidítendő, egy pár percnyi türelmet kérek. Tisztelt Közgyűlés! Ha csak arra gondolunk is, hogy azokat a nagyfontosságú s ugy az Emkének küzdelmeit, mint a magyar társadalom és politika vezetőit annyira jellemző felvilágosításokat, amelyeket Sándor József t. alelnök-főtítkár ur Ö Méltósága előadott, azoknak a vádaknak és támadásoknak nevezett cikkek váltották ki, — már ezért is hálásak lehetünk azoknak a cikkeknek megírásáért. Mert ezek — a részletekben talán hosszúra nyúlt — felvilágosítások e közgyűlés tagjai útján talán élénkebben beviszik a társadalom köztudatába azt a sziszifuszi munkát, amelyet az Emke egy negyedszázad óta kifejtett, mint a sokszor megírt, de — fájdalom — kevesek által olvasott jelentések. E szempontból azt hiszem, az Emke egész vezetősége nevében — melyhez több mint egy évtized óta tartozni szerencsém van, egyenesen köszönetet mondhatok mindazoknak, akik az Emke ügyeivel nyilvánosan jó akarrattal foglalkoznak. (Dózsa: Ez a helyes) Szívesen fogadunk bárhonnán jövő s bármily erős kritikát, mert az Emke ügye és munkája oly nyilvános s oly világos, hogy sem az egyesületnek, sem vezetőinek és munkásainak nincs semmi takargatni, leleplezgetni valója senki fia előtt. Egész munkáját, akciói minden részletét annyira a legszélesebbkörű nyilvánosság bevonásával határozta el és ítélőszéke előtt hajtotta végre, hogy minden lépését meg tudja indokolni. Nem találok én abban kifogásolni valót, hogyha épen nemzetünk legjobbjai részéről újra meg újra felhangzik az elégedetlenség azon eredményekkel szemben, amelyeket az Emke eddig elért. Jaj volna az Emkének, jaj az erdélyi magyar társadalomnak, ha az a szent elégedetlenség, mely mindig többre és többre sarkal, kihalna belőle s új feladatokat nem tűzne munkásságunk elébe! Kérem is Sándor József barátomat, kinek az életben elég része volt a nemzet ügyeért való szenvedések sokszoros türelemmel való hordozásában, hogy se ő magát, se az Emkét ne a „Prügelknabe“-nak tekintse, akire a mások érdemelte ütések is esnek. Ő maga is vallásos ember lévén, nem veszi talán rossz néven, ha tekintetét az Ezsaiásnál található „Jáhvé szenvedő szolgája“ alakjára irányítom, kinek méltatlan szenvedései úgy vannak ott beállítva, hogy az Isten azok által és azokon keresztül akarja megtartani a nemzetet. (Sándor József: Köszönöm!)

Ha az Uristen arra rendelte az Emkét, hogy az erdélyi magyarság szenvedő szolgája legyen, hogy a nemzetnek sebei, jajjai rajta keresztül legyenek láthatók és hallhatók, általa kiáltanak orvoslásért az egész nemzet és vezetői lelkiismeretéhez, akkor a gondviselő Isten egyenesen megdicsőíti ebben az Emkét, mert azt mutatja, hogy minden ujságcikknél és brosuránál többet ér, messzebb hangzik, mélyebben felkavarja a lelkiismereteket, ha az Emke tagjainak élő lelkiismeretén keresztül hangzik a tetemrehívás felfelé az illetékesekhez.

Azok a bajok, az a tehetetlenség, az a nemtörődömség, az a kapzsi pénzügyi politika, az a magyar nemzeti szempontból átkos vaksággal megvert vezetés, mely az ország ügyeit intézte és intézi s amelyeknek Sándor József barátom itt seregszámra hordta fel a megdöbbenő, néhol kétségbeesítő példáit, arra mutatnak, hogy itt a betegségek gyökerei mélyebben rejlenek: a nemzeti szolidaritásérzetének hiányában, a magyar állampolitikának — magyar nemzeti szempontból tekintve — határozatlanságában, féltékenységében, az

egész monarchia és dinasztia politikájának végzetes vakságában, (Igaz! Ugy van!)

Nem valami politikai ellenzékieskedés mondatja ezt velem, — ki különben a mai politikai vezetés támogatói közé tartozom, — hanem magyar hazafias lelkiismeretem szólal meg bennem s ha van benne vád: e vád érinti az egész magyar társadalmat s eddigi összes magyar kormányainkat, melyeknek egyike sem tette meg Erdélyért, amit a magyar nemzeti politika legegyszerűbb kötelességei elébe irtak. Ezt pártkülönbség nélkül hangoztatnunk kell mindnyájunknak s talán épen az uralmon lévő kormány támogatóinak leginkább, hogy a mindenkor kormányok megértsék, miszerint a nemzeti köztudatban élő szükségek kielégítése büntetlenül el nem hanyagolható s a kormányoknak nemcsak a vezetés, hanem a nemzet élő lelkiismereti szavát követő vezetés a feladata.

Napjaink világtörténelmi jelentőségű eseményei, melyek délkeleti szomszédságunkban lefolynak, magát a monarchia politikai vezetőit, sőt a dinasztit is fontos tanulságokra kell hogy vezessék. Egy idegen állam ellen a fajrokonok védelme címén folytat háborút egy szövetség; az osztzkodás tervének vezető gondolata a fajrokonok csoportosítása. S mikor ez történik — ugylátszik — egész Európa helyeslése mellett, akkor a szomszédos Románia népe hangosan meri hirdetni, hogy az oláhságnak is van egy Macedoniája s ez — Erdély.

Nem, nem esetleges dolog, hogy Erdélyt régtől fogva Magyarország jobbkezeének nevezik. Ha előbb-utóbb lemetszik e jobb kezét a nemzet testéről, mert vétkes gondatlansággal előbb elsorvadni engedték: a balkezes nemzet sorsa is meg lesz pecsételve.

Az erdélyi magyarság kérdése ily messze kiható fontosságú lévén, ügyében meg kell mozgatni minden hivatott tényezőt s e mozgató erőnek, e lelkiismereti furdalás felébresztőjének az Emkének kell továbbra is lennie. De ennek a betegségi diagnózis megállapítása munkájának nem lehet színtere a közgyűlés.

Azért a jelentés tudomásul vételével kapcsolatosan indítványozom: „Utasítsa a Közgyűlés a direktoriumot, hogy az erdélyi magyarság bajai és orvosszerei megállapítása érdekében s a társadalom érdeklődésének is felkeltésére, nyilvános társadalmi diszkusziókat rendezzen s azoknak megállapodásait az összes anyag feldolgozásával, ami az Emkének rendelkezésére áll és még ezután összeszerezhető, egy Memorandumba összefoglalva, küldje meg a magyar politikai, közgazdasági és társadalmi élet intéző köreinek, vezetőinek, kijelölvén munkaprogrammja új revíziója folyamán azt a munkát, amit a maga számára az Emke kitűzhet s erejével sikeresen megoldhat.“

Ez indítványom elfogadása esetén új és talán megfelelőbb alkalmat adunk D ó z s a Endre tagtársunknak s minden hasongondolkozású barátunknak is, az Emke munkájában kritikailag is, építőleg is részt venni s nagy tehetségét és nemes buzgalmát az erdélyi magyarság javára e téren is hathatósabban gyümölcsöztetni.

Ajánlom indítványomat elfogadásra.

Nagy Károly után D ó z s a Endre személyes kérdésben tagadja azt, hogy a nyilvánosság terén támadva lett volna az egyesület, tagadja azt, hogy az Erdélyi Irodalmi Társaság elnöki székből vádat emelt volna az Emke ellen, ő csak friss levegőt, az egy akol és egy pásztor elvének elkerülését óhajtja az egyesület kebelében s ösztöndíjak és legelő-szerzés tárgyában tesz javaslatot, mire a tiszteleti alelnök-főtákar az Erdélyi Lapok folyó évi október 18-iki számának felmutatásával válaszolva:

Elnök azon kijelentéssel, hogy konkrét javaslatok a választmányban tárgyalandók, az előre kinyomatott és a tagoknak kellő idővel előre szétküldött 1912. évi jelentést az abban foglalt választmányi előterjesztésekkel, valamint a Nagy Károly kapcsolatos indítványával együtt egyhangulag elfogadottnak jelenti ki s ennek alapján az Alapszabályok értelmében közgyűlésileg is jóváhagyatják és elfogadtatják a tisztviselők és hivatalnokok fizetésrendezésére vonatkozólag az Igazgató-választmány 1912. évi április hó 12-ik ülésében 27. jegyzőkönyvi szám alatt megállapított s az évi jelentés 15-17. lapjain teljertartalmulag közzétett következő határozat:

e) TISZTVISELŐK ÉS HIVATALNOKOK FIZETÉSRENDEZÉSE.

Jegyzőkönyvi Kivonat

az Emke Igazgató- választmányának 1912. április hó 12-én tartott
ülése jegyzőkönyvéből.

Merza Lajos főpénztáros a hivatalosan egybeállított Fizetési kimutatás és az általa készített Tervezet alapján a Direktórium 1912. évi április hó 9-én, 10-én és 11-én tartott ülésének 3, illetve 36. jegyzőkönyvi számú határozatából (lásd a Direktóriummi jegyzőkönyvek 208, 218 és 237—238 oldalait) előterjesztést tesz az Emke tisztviselők és központi hivatalnokok fizetésrendezése, valamint az alkalmazott díjnokok és egyesületi szolga ezzel kapcsolatos kérelme ügyében.

Hosszabb és beható ismertetés után, mellyel a kérdés jelen állását bemutatta, a második huszonöt évi működés kezdetén az egyesület elengedhetetlen kötelességének jelzi azt, hogy az eddig, mondhatni ötletszerűen megállapított hivatalnoki fizetések bizonyos megállapított rendszerbe foglaltassanak, mely rendszer a jövőben is hivatva volna a fizetések megállapításánál zsinórmértékül szolgálni. Előre bocsájtja, hogy az Emke ügykörének természetéből kifolyólag nem annyira az iskolai minősítésre, mint inkább az illető munkakörben való rátermettségre kell különös tekintettel lenni és ép azért nem is vehette mintául sem az államnál, sem az üzleti vállalatoknál szokásos fizetési fokozatokat.

Tekintettel volt arra is, hogy Emkénél a betöltendő állások száma korlátolt és így kinek-kinek az egyszer megkezdett fizetési osztályban és munkakörben kell bizonyos anyagi előremenetelt biztosítani a jövőben, miután feles állások hiányában előremenetelre különben nem volna kilátás. Ezért legméltányosabbnak tartotta, ha oly kereteket sikerülne találnia, melyekben úgy az egyesek jogos igényei, mint a nekik kiutalt munkakör összhangzásba lennének hozhatók. Ezért úgy a tisztviselőket, mint a hivatalnokokat három fizetési osztályba sorolja, melyek mindegyikében 40 évi szolgálati időt véve alapul öt-öt évenként való automatikus előlépést feltételezve, nyolc fizetési fokozatot állapított meg. A lakbéreknél szintén három osztályt, egyenként három fizetési fokozattal tervez, a belépéstől 10 évig, 10-től 25 évig és 25-től 40 évig terjedő 3—3 fokozattal, de itt két külön kategóriába sorolja a családos és magánzó hivatalnokokat, amennyiben a családosoknak magasabb lakbért nyújt. Az első fizetési osztályban az egyesület közgyűlésileg választott főtisztviselője: a titkár, ügyvezető alelnök, vagy igazgató áll egyedül; a második osztályban a főbb hivatalnokok: a segédtitkár, aki egyszersmind irodavezető is, a főkönyvvezető és a pénztárnok; a harmadik osztályban a kezelő hivatalnokok: levéltáros (iktató), pénztári levelező, írnokok fizetései vannak megállapítva. Jelenleg az állások közül nincs betöltve a segédtitkáré, a pénztárosé pedig díjtalanul láttatik el. E két állás fizetési osztályba sorozása tehát a jövő érdekében történt. Az újonnan belépő tisztviselők, hivatalnokok mindig az illető fizetési osztálynak legalsóbb, vagyis a nyolcadik fokozatában kezdik működésüket és lépnek 5 évenként elő. Alsóbb fizetési osztályból magasabb fizetési osztályba csak kinevezés útján lehet átlépni.

A fizetési osztályok és fokozatok a következők:

Fokozat.	Szolgálati idő.	I. osztály.	II. osztály.	III. osztály.
1.....	35 év.....	7.200 K....	4.000 K.....	2.400 K.
2.....	30 „.....	6.800 „....	3.800 „.....	2.200 „
3.....	25 „.....	6.400 „....	3.600 „.....	2.000 „
4.....	20 „.....	6.000 „....	3.400 „.....	1.800 „
5.....	15 „.....	5.600 „....	3.200 „.....	1.600 „
6.....	10 „.....	5.200 „....	3.000 „.....	1.400 „
7.....	5 „.....	4.800 „....	2.800 „.....	1.200 „
8. belépéskor	4.400 „....	2.600 „.....	1.000 „

Lakbérék :

1. 2. 3. 25—40 év 1.800 (1.400) K. 1.400 (1.200) K, 1.000 (800) K.
 4. 5. 6. 10—25 „ 1.600 (1.200) „ 1.200 (1.000) „ 900 (700) „
 7. 8. 1—10 „ 1.400 (1.000) „ 1.000 (800) „ 800 (600) „

A lakbéréknél a zárójelben foglalt összegek a nőtlen hivatalnokok lakbérét mutatják.

A fizetési tervezetbe a jelenleg működő t. alelnök-főtítkár és a központi hivatalnokok csak úgy illeszthetők be meghatározott jogaik sérelme nélkül, ha a mostani különböző címeken élvezett illetményeiket egyesítjük és törzsfizetésnek tekintve, némi csekély kikerekítéssel az illetők a tervezet megfelelő fizetési osztályaiba és fokozataiba beillesztetnek, egyben ezáltal jövőre az élvezett eddigi pótlékok is megszűnnek. Ez különösen a hivatalnokokra nézve áll, kiknek eddigelé megszerzett címeiket, megbízásukat és ügykörüket továbbra is megtartva, összesített illetményeiket egyenként 100—100 K-val kikerekítve ki, Beregszászy László főkönyvvezető 3.600 K fizetéssel a II. osztály harmadik fokozatába, Molnár István levéltáros 2.400 K fizetéssel a III. osztály első fokozatába, Kecskeméti Endre s. könyvvezető 1.800 K fizetéssel ugyanazon osztály negyedik és végül Szóts Ferencz pénztári levelező 1.400 K fizetéssel ugyanazon osztály hatodik fokozatába soroztatnak. A lakbéréknél a nős hivatalnokok a megfelelő osztályu és fokozatu lakbérben részesülnek, míg Kecskeméti Endre és Szóts Ferencz nőtlenek lévén az alacsonyabb lakbért élvezendik. Ezen fizetés-megállapítás 1912. január 1-től birna érvénnyel, míg a lakbérék 1912. április 1-től lesznek folyósítva.

A már teljesített szolgálatok az automatikus öt-öt éves előlépésnél beszámíttatnak és így Beregszászy László 1916. október hó 16-án, Molnár István 1914. november hó 30-án, (feltéve, hogy a II. osztály 8. fokozatába kineveztetni fog), Kecskeméti Endre 1914. január hó 5-én és Szóts Ferencz 1915. március hó 9-én fog közvetlen felsőbb fokozatba előléphetni.

Biró Árpád okl. elemi iskolai tanító, magyar és német gyorsíró tanár, ki mint szolgálatra berendelt néptanító fogalmazói címmel van alkalmazva, a jelen fizetési tervezetbe nem volt beilleszthető, miután reá a községi és felekezeti tanítókra megállapított javadalmazás az irányadó és az síncs kizárva, hogy felmerülő szükség esetén valamelyik Emke iskolához kihelyeztetni fog. Ezért azt javasolja, hogy Biró Árpádnak mindaddig, míg az Emke irodában alkalmazva lesz, fizetése a többiekéhez hasonlóan 100 K-val kikerekítették 2000 K-ra és lakbére is ennek megfelelőleg az eddigi 420 K helyett 800 koronában állapíttassék meg.

Körmendy Józsefné és Zagoni Viktor díjnokokra vonatkozólag egyenként az általános drágaságra való tekintettel havi 10 K. fizetésjavítást indítványoz, 1912. április hó 1-től kezdődőleg, az ideiglenesen alkalmazottak költségvetésileg megállapított tétele terhére.

Gáspár Lajosra vonatkozólag, ki kiváló gépiró és szorgalmas munkaaerő, ajánlja, hogy az üresedésben levő irnoki állásra a III. osztály nyolcadik fokozatába, mint rendszeresített hivatalnok kineveztessek.

Szabó József egyesületi szolgának kegydíj címen munkaképtelenség esetére biztosított havi 30 K-ja 40 K-ra emeltetik fel és mint nyugdíj fog folyósíttatni. Ezenkívül jelenlegi 800 K fizetése öt-öt évenként 50—50 K-val pótolatik, míg 1000 K-ra emelkedett; legközelebbi 1-ső 5-öd éves 50 koronás fizetési pótléka betöltött 20 éves szolgálatu után 1912. október hó 2-án lesz esedékessé. Az esetre, ha az Emke által adott természetbeni lakását elvesztené, a most az iroda nappali-éjjeli őrzéséért adott 200 K lakbére helyett neki 360 K. évi lakbér kiutalása már most biztosíttatik.

Összegezve a fizetési tervezet folytán beállandó személyzeti kiadási különbözeteiket, a következő képet nyújtja :

Név	Eddigi		Uj	
	összes fizetés	lakbér	fizetés	lakbér
Beregszászy László.....	3.500 K.....	700 K.....	3.600 K.....	1.400 K.....
Molnár István.....	2.300 „.....	420 „.....	2.400 „.....	1.000 „.....
Biró Árpád.....	1.900 „.....	420 „.....	2.000 „.....	800 „.....
Kecskeméti Endre.....	1.700 „.....	420 „.....	1.800 „.....	700 „.....
Szóts Ferencz.....	1.300 „.....	360 „.....	1.400 „.....	700 „.....
Gáspár Lajos.....	840 „.....	— „.....	1.000 „.....	600 „.....
Összesen:	11.542 K.....	2320K.....	12.200 K.....	5.200 K.....

Tehát a fizetéseknel 660 K a lakbéreknél 2880 K együtt 3540 K emelkedés mutatkozik az új fizetési tervezet alapján.

Oly csekély összeg ez, melyet az Emke negyedszázados múltja után minden aggodalom nélkül megadhat, mert mint humánus testületnek is, kötelessége az emberi és nagyrészben szellemi munkát tisztességesen honorálni.

A közgyűlésileg választott tisztviselők sorában Sándor József udv. tanácsos, t. alelnök-főtítkárr az, ki 1907. január hó 1-óta már 30 éves szolgálata alapján 4000 K nyugdíjat élvez, mely nyugdíj azonban további 10 évi „rászolgálás” címén minden évben 100—100 K-val emelkedik addig, amíg 40-ik szolgálati évét betöltötte. Ma 35 év után 4500 K a nyugdíj, 500 K a működési pótlék, vagyis együtt 5000 K járandóság és 1000 K lakbér az az összeg, melyre az Emke Sándor József, munkásságát honorálja. Hogy ez nem megfelelő ellenérték, azt kétségkívül elismeri mindenki. Itt bizonyos tekintetben mulasztás történt. Ezt a mulasztást a negyedszázados működés sikereiben gazdag lezárása után okvetlenül pótolni kell. Ajánlja, hogy minden hosszabb indokolás nélkül Sándor Józsefnek mint főtítkárnak és irodafőnöknek, immár 35 éves szolgálata alapján mindaddig, míg csak aktíve az egyesület főtítkári állását betölteni fogja, az I. fizetési osztálynak első fokozata szerint 7.200 K mint évi fizetés és ennek megfelelő 1.800 K mint lakbér folyó évi január hó 1-től illetve, április hó 1-től folyósítsassék.

Egyben javasolja, hogy nyugdíja az eddigi 5000 K helyett 6000 K-ban állapítsassék meg, melynek felerésze 3000 K, az 1893. május 28-iki dési közgyűlés 4. jegyzőkönyvi számú határozata 5. és 6. alpontja alapján özvegyének stb. is biztosítsassék.

A központi hivatalnokoknál az élvezett fizetés és a nekik biztosított nyugdíjak közt mutató aránytalanság lehető kiegyenlítésére vagy enyhítésére vonatkozólag már most felhatalmazást kér arra, hogy annak idején érdemleges javaslatot tehessen.

Directorium előterjesztését a választmány a közgyűlés utólagos jóváhagyásának fenntartásával egész terjedelmében elfogadja és a tervezetben foglalt fizetési osztályokat és fokozatokat megállapítván, a jelenleg alkalmazott tisztviselőket és hivatalnokokat a javaslat értelmében és az ott meghatározott időponttól kezdődőleg való érvénnyel a megfelelő fizetési osztályok és fokozatok alapján javadalmazza.

A díjnokokra vonatkozólag a költségvetésbe e tétel alatt felvett összeg keretében a megfelelő fizetésjavításokat utalványozza.

5. Következett most a József főherceg Ő Fensége nevére tett 10.000 K-s néptanítói jutalmak kiosztása, melyhez általános feltétel volt: nemzetileg kitett egyfolytában, vagy több vidéken kitarólag legalább 20 éven felül teljesített elemi népiskolai tanítói, tanítónői, vagy óvónői eredményes szolgálat; analfabéta tanfolyamok rendezésében nagyobb eredmény felmutatása s a fentiek mellett társadalmi, népjóléti és tanügy-irodalmi érdemek. Azok, akik már Emke jutalomban, vagy analfabéta tanfolyamokért jelentékenyebb felüldíjazásban részesültek, csak kivételes esetekben vétetnek figyelembe. Ez alapon kiosztatott 158 drb. 50—200 K-ig menő jutalom, melyek átvételére a tanítók egyrésze megjelenván, ezekhez a közgyűlés színén Rietly Károly r. kath főgymn. igazgató intézett az egész terjedelmében idecsatolt emelkedett szellemű beszédet, kimondatván, hogy a többi jutalmazottaknak a díj az Emke fiók választmánya, vagy a megyei tanítóegyesületek útján fognak szintén ünnepélyesen átadatni.

Rietly Károly néptanítói jutalom adó beszéde.

Az emberiség jötevői között első helyen azok állanak, akik életüket fájdalmak enyhítésére szentelik, vagy akik embertársaikat felvilágosítják, oktatják. Önöket is t. tanító urak hivatásuk az emberiség jötevőivé avatja, mert életök célja: a tanítás, nevelés, hogy az embert a tudatos haladásra képessé tegyék.

Az anya szeretetével formálja, irányítja a tehetetlen gyermek életét, a tanítók tudatos cselekvésre szoktatják s rávezetik a magassabb erkölcsiség szabályaira. A gyermek lelkét játszva bevezetni a fogalmak világába s jellemét kiképezni művészet. Nagy felelőség is az alakuló gyermeklélek tündérvilágát úgy irányítani, hogy rettegve ne gondoljon gyermek éveinek elmúlására.

A gyermek fogékony szellemét olyanak képzelem, mint egy érzékeny fényképező lemez melyre környezetének minden érzelmé, gondolata hatással van, s érzékeny, hívő lelkébe így

belevésődnek hogy nyomai ott maradnak egész életére. E hatások összességéből alakul ki a magyar kulturember... A nevelés titka csak abban áll, tudnak-e a szülők, tanítók a gyermek szemében mindig azon a magaslaton maradni, a melyre az hívő lelkével őket helyezi. Igazán tanító egyéniség csak az lehet, ki jellemében, tudásában s életében tiszta, ki a gyermeki szívvel s kedéllyel művésziiesen tud bánni. A csalódás itt is romlásba vezet.

A mai pedagógia tudja, hogy a szeretettel többre megyünk, mint a kényszerrel. Egy jó szó s bátorító biztatás többet ér, mint a fenyegető büntetés. A napfény jobban hat, mint a dermesztő hideg. A napfénytől éled a növény, a mosolygó szeretet melegétől nyiladozik a gyermek szelleme. A tanító mosolygó szeretete neveli az önbizalmat, ezzel ébreszti a gyermeket emberi méltóságának, isteni származásának s nagyságának tudatára. A korholó szavak ellenben úgy belevésődnek lelkébe mint a fiatal fa kérgébe metszett betűk. A mint azok a fával együtt nőnek s eltorzulnak, úgy sűtik a szeretetlen szavak a gyermek érzékeny lelkére a bátortalanság, az önbizalmatlanság torz jegyeit.

Ilyen szempontból megvilágítva az önök munkáját, azt hiszem mindenki, aki csak e teremben van, velem együtt mélyen átérzi e mai napnak jelentőségét, amikor az Emke a magyar közművelődés zászlaját meghajtja az önök kulturmunkája előtt, hogy áldásos munkájukért ünnepélyesen kifejezze elismerését.

Ezen ünnepélyes pillanatban Eötvös József bárónak egy mondása surran át lelkemen: „Kétséget sem szenved, hogy ezen hazának összes tisztviselői közt nincs olyan, akire fontosabb ügy volna bízva és aki a hazának olyan nagy érdekeit kezelvén, oly csekély jutalomban részesülne, mint a néptanító.“ Eötvösnek ez a mondása ma is igaz, a magyar társadalom még sokkal tartozik Önöknek, de reméljük, hogy a tanítóság vágyai is valóra fognak válni. Minden jel arra mutat, hogy elérkezett az a nemzedék, mely méltányolni tudja a tanító munkáját, aki az ő a n y a g i szellemi és érzelmi kincseinek gyarapítását eszközölte. Adja az Ég, hogy a teljes béke s megnyugvás szállja meg a szíveket, hogy a tanítóság csak egy feladatot ismerjen: a nemzet gyermekeit nevelni, tanítani.

Bizzanak! Ellenállhatatlan erő van abban az erős hitben, hogy álmaink valóra válnak. Minden nagy emberi alkotás: szobor, kép, műremek előbb csak álom volt, melyet az alkotó fantáziájában látott s csak azután valósult meg. Negyedszázados munka kellett ahhoz, hogy a jubiláris közgyűlés valóra váltsa az Emke azon régi álmát, hogy ma önöknek, kik az Emkével karöltve dolgoztak a magyar kultúra s nemzeti szellem terjesztésén, József főherceg Öcsászári és királyi Fensége neve alatt 10.000 korona jutalmat oszthatunk szét.

Tisztelt tanító urak! Az Emke jubiláris közgyűlése ezzel a pénzzel nem jutalmazni akarta Önöket, hanem verejtékes munkájuk folytatására akarta lelkesíteni. A jubiláris közgyűlést az a gondolat vezérelte, hogy minden, amit a tanítók érdekében teszünk, az a legkamatozóbb befektetés a nemzet műveltségének előmozdítására. Az Emke, mint kulturintézmény át van hatva azon eszme fontosságától, hogy az embernevelés a magyar társadalmi életnek elsorangu kérdése az egész nemzet közboldogságának kérdése. Soha ennyire nem éreztük a magyar társadalomból az egész emberek hiányát, mint éppen napjainkban. Ezeket az egész embereket az önök iskoláiból várjuk, kik eszükkel, szívükkel és lelkiismeretükkel egy új s boldogabb Magyarországnak fognak támaszai lenni, akik a haza szent ideáljáért az önök példáján tanultak tűrni s dolgozni. Az Önök iskoláiból várjuk azokat a friss, erős, edzett lelkeket, kik eszmékért is tudnak lelkesedni. Ahhoz, hogy az életben boldoguljunk, ezek is kellenek, A hiányos ismereteket mindig lehet pótolni, de a jellemet nem, az csak egyszer fejlődik! . . . Jellemes egész embereket várunk, családi tűzhelyhez a közélet terére, egész embereket a csákok, czilinderek, főkötők, párták és papi süvegek alá. (Prohászka) s akkor a mi s az önök kulturtörekvéseinek aratása teljes lesz. Mert amit Önök vetnek, azt a nemzet aratja. Az eszme, gondolatok vetése is úgy nő mint a szántóföldön a buza. Csakhogy a szántóföld megművelésére pénzt, gondot s időt fordítunk, míg a magyar kulturerember lelkének kialakítására még nagyon keveset tettünk. Pedig a szellem világának törvényei ép olyan megdönthetetlenek, mint a testi világa: aki nem vetett, az nem is arathat. Lelkük érzelmei, gondolatai azok a magvak, melyek a viaszlagysági gyermeki szellemben észrevétlenül beleszővődnek, irányítói lesznek szellemének, hogy majdan szellemi, kulturális életünk számára

hozzák gyümölcseiket. Ha az elvetett mag rossz volt, egész szellemi életünk megérzi s a nemzet vallja kárát.

Manap általános a panasz a magán és közerkölcsök hanyatlása felett. Társadalmunk, közéletünk teli van apró emberekkel, szeszélyes hóbortos szereplőkkel. Valami sötét realizmus nehezedik társadalmunkra, amely mindent üzleti szempontból vizsgál s így eladóvá lett: a lelkiismeret, becsület, hit, meggyőződés. És amikor az elvek s erények romjain haladunk, keressük társadalmi bajaink okait. . .

A jelen a múlt eredménye s az élet csak igazságosan fizet azért, amit a múltban vetettünk. Amikor állapotaink felett panaszkodunk elítéljük a múltat, követ dobunk a családra, hogy hamis ideálokkal töltötte meg a gyermek lelkét; elítéljük az iskolát, hogy csak tanított s nem nevelt s pálcát törünk társadalmunk felett, mely önzésével lerombolta a család és iskola ideáljait.

Az élet utai nagyon elágazok, a hatások nagyon sokfélék lehetnek, de az ifju rendszeren azon az uton indul meg, melyre az iskola irányítja. Söt minden tanult ember magán hordja annak az iskolának a szellemét, melyben tanult. T. tanító urak vezessék azért a nemzet legféléltettebb kincsét az Emke szellemében az élet kapujához. Az önbizalom, tudás, erős akarat legyenek azok az erők, melyek tanítványait az élet küzdelmein átsegítsék. De ezek még nem adják meg az erkölcsi embernek a teljes boldogságát. Az élet boldogsághoz harmonikus lélek is kell. A pénz, rang, gazdagság: erkölcsi javak nélkül nem boldogítják az embert. Csak a hívő, tiszta, harmonikus lelkek boldogok. Ezek boldogítják a nemzetet is, mikor tetteket kíván a haza, mert hívő lelkükkel megtudják érezni a szépet igazat s jót bárhol nyilatkozzék is az az életben.

Melyik iskola mozdítja elő az ember boldogságát? Az mely ideálokat nevel ifjúságába. Az ideálok enyhítik az élet bajait, mérséklék az ember szenvedéseit, fékezik indulatait s nemes cselekedetre ösztönzik. Ezen ideálok között nekünk a népek tengerében legszentebb: a vallásosság és hazaszeretet.

Ez ünnepélyes pillanatban nemzetünk, fajunk érdekében arra kérjük önöket, legyenek magvetői egy ideálisabb életfelfogásnak. Vessék az ifjúság szívébe az őszinteség, az igazságosság az áldozatkészség s a felebaráti szeretet eszményeit, hogy ifjúságuk alkalmas legyen az élet nagy feladataira. Ha a világ megjobbításának van egy módja, akkor az csak az ifjúság lelkének s szívének nemesítésével érhető el. Vessék ifjúságuk szívébe a hazaszeretet legnemesebb ideáliját, hogy ezen ideáliját világánál, mely kizárja az önzést, haszonlesést s szervilizmust, tisztábban lássák önmagukat s rendeltetésüket, hogy avval a tudattal kapcsolódjanak a nemzet közösségébe, hogy szent kötelességük az őseiktől kapott javakat csorbitatlanul átörökíteni a következő nemzedékre.

Ahhoz, hogy társadalmi boldogulásunkat így előmozdíthassák szeretet, végtelen türelem s nemes ideáliját kívánatlik a tanítóban.

A szeretetet munkájukhoz merítsék szent hitük erejéből. Ez a szeretet csodákat tud művelni, ez a szeretet teszi a tanítót lelkiismeretessé, türelmessé. Ez a szeretet növeli a tanító hivatás-szeretetét, ez köti hivatásához. Ezzel a szeretettel készségesen veszik vállalkra az üdvözítő keresztjét, hogy egyedül a jól végzett munka tudatából várják a boldogító jutalmat“.

Az üdvözlő beszédre **B a r t h a** Géza székelyföldvári áll. tanító válaszolt.

6. **D r. S á r k á n y** Lajos felolvassa a Számvizsgáló-bizottság jelentését (L. az eredeti jegyzőkönyvet) mely szerint a számadások a pénztárt a év folyamán többször megvizsgálták, azt mindig a legnagyobb rendben és pontos sággal kezeltnek találták: ez alapon **M e r z a** Lajos kir. tanácsos, főpénztáros és **S z e k u l a** Ákos ellenőr számára a felmentvénynek köszönettel megadását javasolják.

Egyhangulag elfogadtatott.

7. **M. D e á k** Zsigmond m. kir. ny. honvédezedes, mint a jelölő-bizottság elnöke, a következő jelentést, illetve javaslatot terjeszti elő:

Tisztelt Közgyűlés! A jegyzőkönyvek alapján számbavéve a megüresedett és lejárt ciklusu helyeket, van szerencsénk ennek alapján tisztelettel javasolni, hogy:

1. Az e gyűlés elején lefolyt ünnepi jelenetnek megfelelően és illetve a jubiláris közgyűlés határozatainak kiegészítéseképpen gróf **B é l d i** Ákos elnök és **M e r z a** Lajos kir. tanácsos főpénztáros urakat több mint negyedszázados, illetve közel negyedszázados buzgó és odaadó működésük elismerésül örökös elnökké és főpénztárossá megválasztani méltóztassék.

2. Méltóztassék egyhangulag és közfelkiáltással ismét megválasztani:

a) Alelnökké: Fekete Gábor v. b. t. t., gróf Bethlen Pál és Zeyk Dániel;

b) jegyzökké: Balogh Károly, Kovács Dezső, Pallós Albert, dr. Gál Kelemen és Rietly Károly;

c) jogtanácsossá: dr. Haller Gusztáv;

d) számvizsgálókká: Báró Bánffy Ernő, Gyárfás Benedek és dr. Sárkány Lajos urakat.

3. Az Igazgató-választmány tagjaivá: Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, M. Deák Zsigmond ny. honvédezzredes, dr. Eisler Mátyás főrabbi, Fekete Ferenc bankigazgató, Ferenczy Gyula bankigazgató, Görög Joachim szentszéki tanácsos, örm. szert. r. kath. plebános, Hegyi Gyula kir. ipari főfelügyelő, Incze Gerő kir. ítélőtáblai bíró, dr. Jeney Aladár kir. ügyész, Kerner Miklós ny. honvédezzredes, Koleszár Lajos áll. polg. isk. igazgató, Kovács Dániel áll. polg. isk. tanár, dr. Papp József ügyvéd, Polcz Rezső ügyvéd, városi tb. főügyész, Russel Károly kalazantinumi igazgató, Somogyi István főispán, Sólyom János áll. polg. isk. tanár, dr. Szentkirályi Ákos ny. gazd. akad. igazgató, Tamási István nagykereskedő, angol kir. alkonzul, dr. Turnowszky Mór járásorvos, Váró Béni kir. tanácsos, tanfelügyelő és dr. Weisz Miksa ügyvéd urakat. Megjegyzendő, hogy a Jelölő-bizottság érdekelt tagjai a személyükre vonatkozó szavazásban nem vettek részt.

4. Méltóztassék végül az egyesület fennállása óta, kezdettől tanusított érdemei elismeréséül Ferencz József unitárius püspök, főrendiházi tag ur Ö Méltóságát az Emke örökös tiszteleti tagjává választani.

Az 1. 3., pontban felsorolt neveken kívül a többi tisztikari és választmányi tagsági helyek az Alapszabályok értelmében ezuttal nem kerülnek választás alá és így e helyek betöltőitől tehát a már korábban megválasztott tagtárs urak maradnak.

Javaslatunknak az Alapszabályok 16. §-ának 6. bekezdése értelmében közfelkiáltással egyhangu elfogadását kérve, vagyunk Kolozsvárt. 1913. november hó 17-én. Tisztelettel: M. Deák Zsigmond s. k. biz. elnök, Beregszászy László biz. jegyző, Kuszko István s. k., Péterfi Zsigmond s. k., Polcz Rezső s. k., dr. Weisz József s. k. biz. tagok.

Egyhangulag elfogadtatik.

Ezzel a mindvégig lelkes és emelkedett hangulatu gyűlés véget érve, elnök kéri a tagokat, hogy indítványaikát és véleményeiket a maga helyén, az Igazgató-választmányban terjesszék elő s hogy testvéri szeretetben, békességben fejlesszük az egyesületet, mert mi magyarok úgy is oly kevesen vagyunk. A közgyűlést bezárja.

K. m. f.

Látta:

Gróf Beldi Ákos s. k.
v. b. t. t., elnök.

Pallós Albert s. k.
jegyző.

Hitelesítjük:

Báró Jósika Lajos s. k.

Szvacsina Géza s. k.

Gajzágó Ferencz s. k.

mint a közgyűlés által az Alapszabályok 16. §. b. pontja értelmében kiküldött jegyzőkönyvi hitelesítők.

TARTALOM.

A) Összefoglalás.

A) *Ügyfejlesztés.*

1. Múlt évi közgyűlés. 2. Folyó évi közgyűlés. 3. Új munkaterv. 4. Új szervezet. 5. Új gyűjtés. 6. Testvér- és rokonegyesületekkel való érintkezés. 7. Igazgató-választmány. 8. Direktórium. 9. Megyei, városi és járási fiókválasztmányok. 10. Lefolyt évi vagyonnövekedés. 11. Az 1914. évi költségvetés. 12. Új hagyatékok. 13. Új örökös és alapító tagok. 14. Új rendes és pártoló tagok. 15. Új adományok és más gyűjtések. 16. Szám- és pénztárvizsgálat. 17. Gyász. 18. Üdvözletek. 19. Ügyvezetés.

B) *Közművelődési akció.*

1. Algyógyi székely földműves iskola. 2. Iskola-építések. 3. Emke-iskolák. 4. Emke-kisdedóvók. 5. Néptanítói jutalmak kiosztása. 6. Iskolai s egyéb segélyek. 7. Napközi otthonok. 8. Népkönyvtárak. 9. Népdalaskörök. 10. Ifjúsági egyesületek. 11. Szabadoktatás. 12. Templom-építő segélyek. 13. Ref. szerződéses egyházi segélyek. 14. Irodalmiak. 15. Névmagyarosítások. 16. Népházak. 17. Kegyadományok. 18. Hazafias emlékek. 19. Vegyes kulturális ügyek.

C) *Közgazdasági akció.*

1. Földbirtokparcellázás és telepítés. 2. Az Orsz. Közművelődési Tanácsban. 3. Magyar Társadalomtudományi Egyesület nemzetiségi értekezlete. 4. Erdélyi birtokpolitikai értekezlet az O. M. G. E.-ben. 5. Újabb erdélyi földbirtok-forgalmi statisztika. 6. Az E. G. E. Orsz. Gazdaggyűlése. 7. Az erdélyi néptanítók bevonása. 8. Az Emke vagyona kockázatos vállalatokra nem használható. 9. Erdélyi iparpolitika. 10. Honi iparvédő mozgalom. 11. További ipari tervek. I—XXXIX

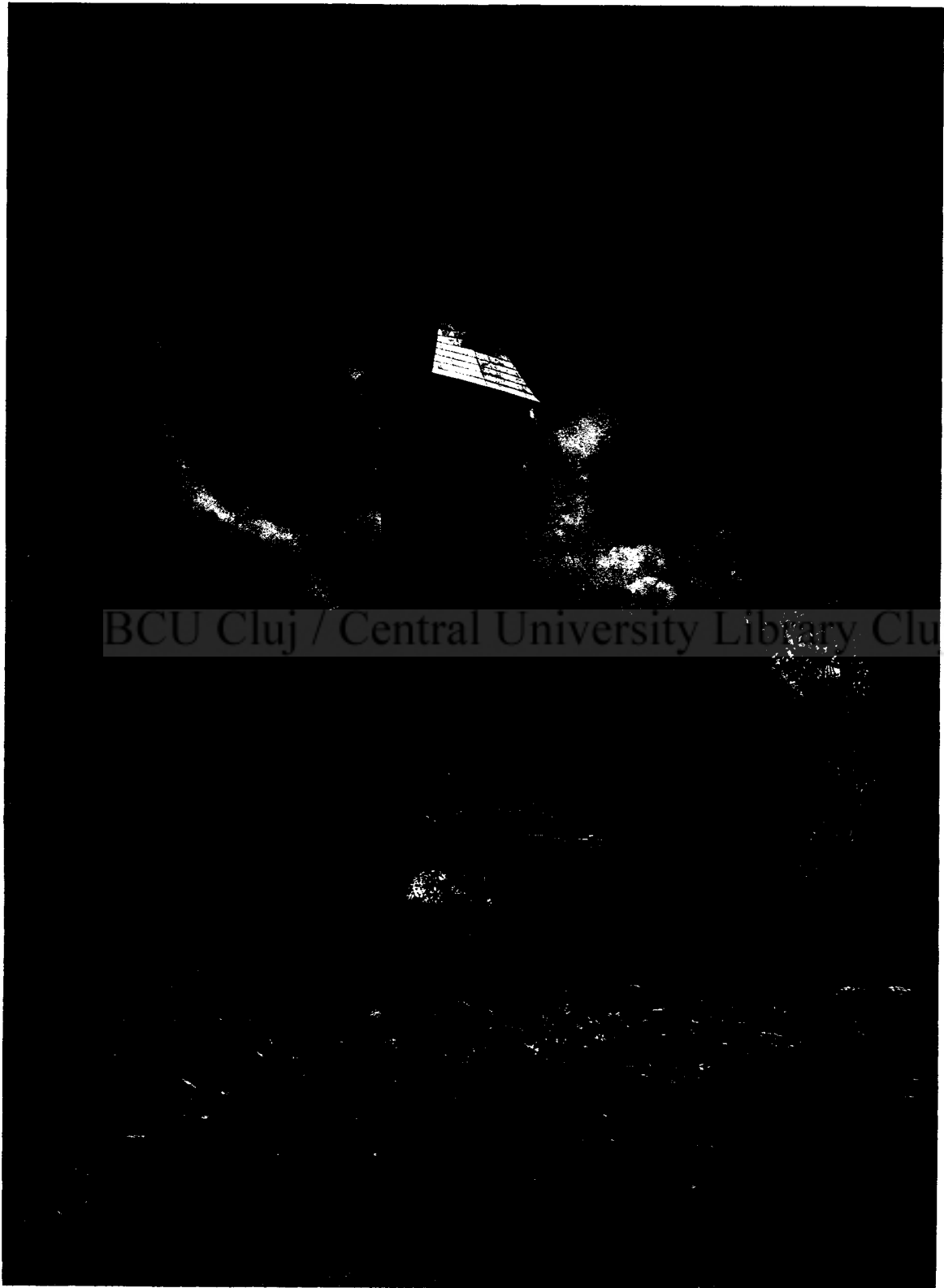
Összefoglalás.

B) *Ügyiratok és bizonyítékok.*

a) Számvizsgáló-bizottság jelentése	2
Utasítás a könyvvezetés számára	3
b) Eredmény-számla 1912. december hó 31-én	4
c) Mérleg-számla 1912. december hó 31-én	6
d) Költségvetés az 1913. január 1-én meglevő készpénz vagyon (alaptőke, algyógyi birtok stb.) jövedelme alapján, a felhasználható bevételek előirányzatával	8
Részletezés az 1913. évi költségvetéshez	10
e) Értékpapir-készlet 1913. október hó 31-én	15
f) Költségvetés az 1913. október 1-én meglevő készpénz vagyon (alaptőke, algyógyi birtok stb.) jövedelme alapján, a felhasználható bevételek előirányzatával	16
Részletezés az 1914. évi költségvetéshez	18
g) Jegyzőkönyv	22

M. 1971-1915

Holzkirche
Wooden Church

Rozavlea

Biserica de lemn
Eglise en bois